

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Anul II Nr. 31

Simbătă 15 ianuarie 1972

12 pagini — 1 leu

ÎN SPIRITUL UNEI ÎNALTE RESPONSABILITĂȚI

Amplul Program al Partidului Comunist Român de perfecționare a societății noastre — specialiste multilateral dezvoltate constituie pentru toți oamenii muncii din patria noastră o chemare de o forță uriașă mobilizatoare în vederea creșterii, printr-un efort sporit, a eficienței producției și a calității întregii noastre activități în toate sectoarele vieții economice, sociale și culturale. Realizarea acestui obiectiv va asigura dezvoltarea rapidă și mai dinamică a țării noastre pe calea progresului, bunăstării materiale și culturale a cetățenilor patriei noastre, va grăbi înaintarea României pe calea civilizației socialiste.

Ilustrare elocventă a democratismului socialist, Plenara Uniunii Generale a Sindicatelor din România din 6 și 7 ianuarie a.c. a analizat sarcinile sindicatelor pentru îndeplinirea planului de stat pe anul 1972. În spiritul unei înalte responsabilități lucrătorii din diferite domenii ale industriei, științei și artei, reprezentanții ai celor peste 5 milioane de salariați din țara noastră, au adoptat planul de măsuri privind îndeplinirea exemplară și depășirea sarcinilor celei de a doua trepte a planului cincinal. Caracterizat printr-o contribuție sporită a factorilor calitativi, planul de dezvoltare economică pe anul 1972 constituie o etapă superioară în edificarea României socialiste. 45% din creșterea planificată a producției industriale trebuie să provină în acest an din exploatarea mai rațională și intensivă a capacităților de producție existente.

Sintem chemați ca, în orice domeniu de muncă să depunem eforturi, dovedind un înalt spirit de răspundere, o înaltă conștiință revoluționară. În acest sens școlii îi revine sarcina de a furniza economiei naționale specialiști capabili să răspundă cât mai potrivit nivelului actual de dezvoltare. O corelație firească între școală și producție în a cărei realizare sînt antrenate în acest an școlar peste 213 mii de cadre didactice din învățămîntul de toate gradele. Răspunzînd atribuțiilor cu care au fost investite, sindicatele din învățămînt contribuie prin forme specifice la munca nobilă de formare a celui mai prețios fond al omenirii — tineretului.

Moment de asumare lucidă a responsabilității în făurirea propriului viitor, recenta plenară a celei mai cuprinzătoare organizații de masă din țara noastră, asigură, prin scrisoarea adresată cu acest prilej, Comitetul Central al Partidului Comunist Român, personal pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, „că cei peste 5 milioane de oameni ai muncii din țara noastră — români, maghiari, germani și de alte naționalități — organizații în sindicate, vor milita și în continuare cu nețărmurît devotament, pentru îndeplinirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, expresie a intereselor și năzuințelor fundamentale ale clasei muncitoare, a întregului popor român, pentru creșterea continuă a bunăstării poporului, a nivelului său de trai material și spiritual, pentru ridicarea patriei noastre — Republica Socialistă România — pe cele mai înalte culmi ale civilizației și progresului”.

Mersul înainte al societății este inseparabil de munca, devotamentul și fantezia creatoare a celor ce făuresc și stăpînesc bunurile materiale și spirituale.

CORNELIA PĂUN

Vlasiu

BACOVIA

HENRI COANDĂ:

„Trei făclii care-mi luminează
și acum calea...”

— Cel dintîi și cel mai mare dascăl mi-a fost înșuși tatăl meu. Da, pentru că el a știut să-mi fie și prieten. Și ce minunat lucru e ca dascălul să se apropie atît de mult de elevul său încît să-i devină cu adevărat prieten.

În copilărie — continuă savantul Henri Coandă — cînd fiecare are nevoie de un tot mai temeinic suport moral, educativ, cînd învățaturii teoretice trebuie să i se adauge exprimarea spirituală și aplicația practică, atașamentul de părinți și pătrunderea acestora în universul intim al elevului, acestea devin factorii psihologici determinanți, de care, din păcate, nu chiar toți pedagogii țin seamă.

De aceea, eu l-am prețuit pe tatăl meu, care a știut să fie pentru noi, copiii lui, deopotrivă părinte și pedagog, prietenul și îndrumătorul nostru, la toate virștele. El m-a învățat să lupt fără să deznădăjduiesc, oricît de grele ar fi fost piedicile întîmpinate pe parcurs, el m-a lămurit că sînt român și, totodată, ce nobilă virtute e să fii român, după cum, tot prin el m-am dumirit eu însumi, că munca nu e de fel o povară, ci o datorie patriotică, un scop.

Apoi, dacă „domnul Ghenea” și „domnul S. Saru” se situează cronologic, pe drumul școlii de început, eu port un mare respect dascălilor mei din liceul militar de la Iași, **sobrului Riegler**, care ne preda fizicochimia și **austerului locotenent Ion Papană**.

Profesorului Riegler îi datorez inițierea în universul fizicii și al chimiei, și, mai cu seamă, îi port recunoștință pentru ceea ce m-a învățat „**dincolo de manual**”, în lumea infinită a experiențelor aplicative. Iar de la stăruitorul, rigurosul locotenent Ion Papană, am obișnuit „**să gîndesc**” matematica. Ambii mi-au incredințat, cu deopotrivă merite, ceea ce aș putea numi, fără să greșesc, **cheia porții prin care am pășit în viața ce mi-am făurit-o în știință, în tehnică, în ceea ce sînt eu însumi.**

Gavriil Muzicescu, la muzică, **Garabet Ibrăileanu**, la limba română, **A. D. Xenopol**, la istorie, nume mari, ilustre, figuri proeminente ale tezaurului cultural al României tuturor timpurilor mi-au fost dascăli și-și află, evident, loc de cinstire în conștiința mea; dar marile merite în formarea mea la intensitatea unui conținut care m-a purtat pe căile deplinei reușite, eu le atribui celor trei mari dascăli ai mei, astfel după cum vi i-am amintit mai sus: **tatăl meu, generalul Constantin M. Coandă, profesorul Riegler și locotenentul Ion Papană.**

...Trei făclii care-mi luminează și acum calea, în munca mea de gîndire, de creație științifică, în însăși existența mea printre oameni.

Tăcerea ne-a cuprins pe amîndoi. — pe academici-anul **Henri Coandă**, cel care evoca atît de patetic, ca și pe cel ce asculta aceste mărturii de o înaltă ținută morală, prin gratitudinea cu care elevul de ieri, acum trecut de venerabila vîrstă de 85 de ani, își elogiaza dascălii.

V. FIROIU

Arta educatorului (IV)

Cu puțin timp în urmă, am avut ocazia să ascult o conferință a unui tînăr profesor străin, venit în schimb de experiență. Conferința avea un vădit caracter tehnic, de prezentare a unor rezultate noi într-un domeniu de arzătoare actualitate în matematică. Cu toate acestea, am fost repede cuprins de căldura expunerii, care dădea viață noțiunilor, definițiilor, teoremelor, ca și de frumusețea arhitectonică a teoriei pe care o reconstitua în fața noastră, de integrarea totală a conferențiarului în procesul desfășurării expunerii sale.

După terminarea conferinței, i-am comunicat tînărului meu coleg impresiile mele. La care el mi-a răspuns, aproape scuzîndu-se: „Profesorul trebuie să fie, într-o oarecare măsură, și un bun actor.”

Iubite coleg, oriunde îți duci munca ta eroică, la școală, la liceu, sau în școlile superioare, muncă plină de cele mai mari satisfacții, pentru că nu fazezi nici lemnul, nici metalul, nici materialele plastice, ci ființe vii, copiii noștri, viitorii cetățeni ai patriei noastre, dacă citești rîndurile de mai sus te rog să nu fii scandalizat. Comparatia cu un actor mediocru poate și trebuie să te supere. Dar profesorul citat mai sus a făcut aluzie, în sobrietatea explicației sale, la actorul adevărat care se identifică cu rolul pe care îl joacă, așa cum el, profesorul citat, se identifică cu rolul său com-

plex de educator, nu numai de transmitător mecanic, automat al unei cantități de cunoștințe noi.

Ca să mă limitez la un domeniu mie familiar, într-o teorie expusă, auditorul (elev, student, sau tînăr cercetător), trebuie să poată regăsi, sau cel puțin intuitiv efortul unit, concentrat a generații numeroase de matematicieni. În afară de cazuri excepționale, el nu poate face singur acest lucru. Aici trebuie să intervină profesorul, cu o expunere dinamică, vie, caldă, nu statică, detașată, hieratică.

Dacă actorul poate cîștiga împrumutînd mijloacele de convingere și sobrietatea profesorului, la rîndul său profesorul nu are decît de cîștigat prezentîndu-și lecția cu elanul, cu generozitatea spontană a actorului.

Căci, de cînd există societate omenească, teatrul și școala au fost cele două pîrghii puternice ale educației. Experiența uneia poate și trebuie să slujească celeilalte, spre folosul ambelor instituții.

Henri Coandă

Concursul de biologie

In colaborare cu Ministerul Educației și Învățământului și Comitetul Central al U.T.C., Societatea de științe biologice organizează, începând cu acest an, concursuri pentru elevi, la biologie.

Pentru liceele de cultură generală concursurile se vor desfășura în 3 etape, după cum urmează: etapa pe școală la 16 ianuarie 1972; etapa județeană la 14 mai 1972; etapa finală în vacanța de vară.

Etapa pe școală este organizată de inspectoratele județene și filialele societății. La această etapă se pot prezenta elevii care au apărut la studiul naturii, îndrăgesc biologia și doresc să participe. Subiectele de concurs pentru etapa pe școală constau dintr-un subiect teoretic (lucrare scrisă două ore) și o lucrare practică din cele efectuate în perioada respectivă.

Elevii participanți trebuie să parcurgă materia prevăzută în programa școlară până la capitolele indicate mai jos și în plus unele articole sau broșuri, recomandate de profesori.

Anul I de liceu: pentru etapa pe școală până la tema „Geologia dinamică”; pentru etapa județeană până la tema „Era mezozoică”.

Anul II de liceu: pentru etapa pe școală până la tema „Arthropode”; pentru etapa județeană până la tema „Clasa păsări”.

Anul III de liceu: pentru etapa pe școală până la tema „Analizator”; pentru etapa județeană până la tema „Aparatul circulator”.

Anul IV de liceu: pentru etapa pe școală până la tema „Evoluția

speciilor”; pentru etapa județeană până la tema „Selecția”.

Elevii claselor speciale, participanți la concurs, vor parcurge materia prevăzută în programa specială a acestor clase.

O expoziție a elevilor timișoreni

In perioada vacanței și în prima săptămână a trimestrului II, numeroase cadre didactice și elevi din Timișoara și din județul Timiș au vizitat expoziția cu vînzare a produselor reali-

zate de elevi, organizată din inițiativa Inspectoratului școlar al județului Timiș. Mobilierul din fier forjat, confecțiile din blănuri, împletiturile din nuiele, covoarele etc., realizate de elevii școlilor generale nr. 3, 5, 7, ai Liceului nr. 6 și ai Liceului „Vicențiu Babeș” din Timișoara, ca și de elevii Școlii generale nr. 3 din Lugoj, ai Școlii generale nr. 1 din Jimbolia, ai Școlii generale din Găvoara, ai liceelor din Receaș, Făget și Peciu Nou, au fost apreciate și solicitate de vizitatori. Pe lângă valoarea funcțională a obiectelor prezentate, expoziția a prilejuit realizarea unui fructuos schimb de experiență, în vederea

îmbunătățirii activității din atelierele școlilor județului Timiș.

V. A.

Despre etica tineretului școlar

Sub acest titlu, Inspectoratul școlar județean Brașov, în colaborare cu casa corpului didactic, a editat comunicările susținute la simpozionul județean care a avut loc la Brașov în luna aprilie a anului trecut. Comunicările strînse în acest volum tratează câteva probleme de stringentă actualitate pentru activitatea educativă desfășurată de corpul profesional. Reținem, între altele, opiniile formulate în legătură cu educarea sentimentelor morale la elevi prin sistemul muncii educative, valențele formative ale educației ateist-științifice, caracterul activ al educației morale în munca dirigintului, locul sistemului de valori morale în integrarea socială a tineretului etc.

N. Constantin

„Școala și viața”

Aflat la cel de al doilea număr, volumul „Școala și viața”, editat de Inspectoratul școlar și de Casa corpului didactic din județul Hunedoara înscris în sumarul său articole de ținută științifică ridicată care vorbesc despre experiența școlii hunedorene în organizarea practicii elevilor, a cercurilor tehnico-aplicative, în colaborarea

școlii cu familia pentru educarea comunistă a elevilor, pentru cunoașterea particularităților vârstei preadolescente. Adăugînd la acestea articolele care tratează despre valoarea educativă a predării geografiei sau despre sonetul eminescian, volumul contribuie nu numai la generalizarea experienței școlii hunedorene în traducerea în viață a unor îndatoriri de mare actualitate pentru școală în etapa actuală, dar și la clarificarea teoretică a unor probleme de interes metodologic și științific.

C. Bărboi

Noi culegeri de muzică corală

De cele mai multe ori, concursul „Cîntare patriei” de pe micul ecran îți rezervă surpriza unor adevărate spectacole de înaltă ținută artistică susținute de corurile sindicatelor din întreaga țară. Printre formațiile corale de amatori care s-au detașat, realizînd adevărate performanțe în punctajul juriului se numără și corurile cadrelor didactice din Roman, Iași, Craiova, Piatra Neamț, Brăila, Slatina, Rîmnicu Vilcea etc.

Pentru a sprijini activitatea acestor coruri, în vederea îmbogățirii repertoriului formațiilor corale de amatori cu lucrări în primă audiere, Consiliul Central al U.G.S.R. a editat trei culegeri de muzică corală: „Partid erou, partid victorios”, „Cîntare muncii” și „Munca e izvor de bucurie”. Culegerile conțin numeroase lucrări create recent de valoroși compozitori ai genului.

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Mara Văleanu, București dorește să știe cum va fi salarizată după obținerea diplomei de licență la universității.

Unul din principiile de bază ale sistemului de salarizare a funcțiilor didactice este acela al studiilor. Orice profesor are dreptul să fie salarizat potrivit studiilor sale (licența universitară, diploma de absolvire a institutului pedagogic de 3 ani, diploma de învățător sau alte studii echivalente cu acestea de către Ministerul Învățământului, precum și diploma de bacalaureat), indiferent de vechimea pe care o are în învățămînt.

În consecință, un profesor suplinitor salarizat ca profesor cu bacalaureatul, în momentul în care obține diploma de absolvire a institutului pedagogic de 3 ani va primi salariul corespunzător acestor studii, la gradul de vechime pe care o are în acel moment. Devenind ulterior titular al postului, el nu va mai putea promova la o gradul superior de vechime decât după obținerea definitivării. Același principiu se aplică și în cazul în care ar avea licența universității sau în situația unui profesor cu institutul pedagogic care dobîndește licența universității.

Această regulă este valabilă și în cazul altor funcții didactice cum sînt:

educatorii de la școlile speciale și casele de copii școlari (salarizați potrivit studiilor superioare pe care le dobîndesc) sau învățătorii (educatoarele) cu studii necorespunzătoare (categ. II) care obțin diploma de învățător (educatoare).

Trebuie să mai adăugăm că profesorii suplinitori de la clasele V-VIII care au numai studii de nivel mediu, (bacalaureatul), în cazul în care urmează învățămîntul superior fără frecvență și promovează anul IV, beneficiază de aceeași salarizare ca și profesorii cu institutul pedagogic de 3 ani (la vechimea în învățămînt pe care o au) cu condiția să continue studiile până la absolvirea lor. De această prevedere nu pot beneficia alte funcții didactice, cum ar fi educatorii de la școlile speciale și casele de copii școlari sau profesorii din învățămîntul profesional și tehnic.

Nadejda Stănescu, Rîmnicu Vilcea, dorește să știe dacă indemnizația pe care o primește pentru munca pe care o prestează și ca secretar al școlii se ia în calcul la stabilirea indemnizației pentru concediul de odihnă.

În unitățile școlare din învățămîntul de cultură generală și din învățămîntul profesional și tehnic, personalul didactic

poate beneficia de plata a două feluri de indemnizații și anume: unele care se acordă pentru anumite sarcini suplimentare legate de funcția didactică îndeplinită și altele care se acordă pentru îndeplinirea altor funcții.

Din prima categorie fac parte indemnizațiile de conducere a directorului sau directorului adjunct, indemnizațiile pentru dirigintele de clase și cea pentru predarea de către învățătorii la 2-4 clase în același timp. Aceste indemnizații fac parte integrantă din salariul tarifar de încadrare a funcțiilor didactice îndeplinite și în consecință intră alături în calculul indemnizației pentru concediul de odihnă cît și în calculul ajutoarelor de boală sau maternitate, ca și în calculul pensiei pentru limită de vîrstă. Tot din această categorie mai fac parte și indemnizațiile ce se cuvin cadrelor didactice din localitățile rurale cu condiții deosebite și indemnizațiile ce se acordă comandanților instructorilor ai unităților de pionieri sau îndrumătorilor comitetelor U.T.C.; aceste indemnizații deși nu fac parte integrantă din salariul tarifar, se cuprind în salariul (cîștigul) mediu și, deci, intră și ele în calculul indemnizației pentru concediul de odihnă.

Din a doua categorie de indemnizații fac parte

cele care se acordă cadrelor didactice care îndeplinesc o altă funcție pentru care nu s-a prevăzut în statul de funcțiuni al școlii post cu normă întreagă (sau jumătate), cum sînt: indemnizația pentru secretar-școală, cea pentru funcția didactică ajutătoare de bibliotecar școlar și, eventual, pentru ținerea evidenței contabile la o unitate de învățămînt. Aceste indemnizații nu se cuprind în salariul (cîștigul) mediu și nu se pot lua în calculul indemnizației de concediu. Ele se plătesc numai pentru perioada cît se îndeplinește, efectiv, activitatea respectivă. Menționăm că, în timpul vacanțelor școlare și chiar în timpul concediului de odihnă (iulie și august) ele se pot plăti celor care efectuează munca respectivă.

Precizăm de asemenea, că indemnizațiile de secretar-școală și bibliotecar școlar nu se pot acordă decît unor cadre didactice care îndeplinesc aceste funcții.

Indicațiile în legătură cu modul de calculare a indemnizației pentru concediul de odihnă al cadrelor didactice au fost transmise, de Ministerul Învățămîntului cu adresa nr. 73810 din 30 iulie 1971 tuturor inspectoratelor școlare județene și ministerelor.

Th. Leonescu

Opiniile unui corespondent octogenar

La scurt interval de timp, una după alta, am primit, recent, de la corespondenții noștri Toma Cocișu din Blaj, două scrisori. Fenomen obișnuit. Scrisorile acestui dascăl care, din cite am aflat, a stins de curînd, vîrsta de 83 de ani, sînt în redacția noastră o prezență familiară. Cu un caracter, mereu proaspăt și pasionat interes pentru problemele învățămîntului românesc, T. Cocișu ne „asaltează” cu scrisori în care își expune opiniile, face comentarii pe marginea unor articole și studii apărute în presa pedagogică, contestă sau aprobă idei, realități școlare, clasici sau contemporani ai pedagogiei. Unul dintre marile subiecte ale preocupărilor sale: arta de a învăța.

Iată cîteva dintre ideile emise în aceste scrisori. „Să abolim toceala care are influențe negative asupra inteligenței și chiar asupra caracterului și al voinței. Să predăm astfel încît elevilor să le fie solicitată inteligența, să-i ajutăm să ajungă singuri la izvoarele științei de unde să culegă informațiile pe care să le prelucereze trecîndu-le prin filtrul gândirii personale”. Sau „După opinia mea, procesul de învățare ar trebui să se desfășoare respectînd următoarele etape: 1. Observarea directă, 2. Judecata proprie, 3. Exprimarea personală, 4. Confruntarea în comun”.

Ceea ce revine însă cu o frecvență aproape obsedantă, în toate scrisorile sale, este problematica școlii active experimentale — în urmă cu ani de Toma Cocișu la Blaj, experiment la care se referă și mai sus-citatele paragrafe.

Observînd surprinzătoare coincidențe între principiile pedagogiei moderne și cele care au stat la baza acestui experiment, ne întrebăm dacă n-ar fi oportun ca forurile de cercetare să studieze cu o mai mare atenție eventualitatea reactualizării sale, cu fișe, amendamentele de rigoare. El constituie, oricum, unul din elementele progresiste ale tradițiilor învățămîntului nostru.

O scrisoare

Am primit de la profesorul Teodor Grad, directorul Școlii generale din comuna Săcel, județul Maramureș, scrisoarea de mai jos: „În numărul 29 din 25 decembrie 1971 al revistei „Tribuna școlii” ați publicat, sub semnătura tovarășului Octavian Buzescu, un foarte frumos reportaj intitulat „Cîntă Maramureșu...” Cunoscut destul de bine școlile despre care s-a scris și vreau să spun că cele relatate corespund adevărului. Cu siguranță obiectiv am de făcut, și anume: ceramica dădăci despre care s-a scris în articol nu se produce la școala din Săcel, ci la Școala generală din comuna Săcel, județul Maramureș. Regret că tovarășul Octavian Buzescu n-a avut timp să facă o scurtă vizită pe valea Izei; ar fi avut ocazia să vadă atelierul nostru de ceramică și să-l cunoască pe maestrul Tănase Cocean — ultimul specialist în materie. Poate o să vină mai tîrziu. Pînă atunci, vă rugăm să primiți o mică «dovadă» în sprijinul celor de mai sus: fotografia unui elev lucrînd în atelierul de ceramică, pe care o veți publica, spre slăvire de cuvenita rectificare”.

Față de aceste rînduri mă simt obligat să repet de mai multe ori cuvintele „mulțumesc” și „regret”.

Mulțumesc pentru (preal) elogioasele cuvinte la adresa reportajului.

Regret că n-am venit pe valea Izei și mulțumesc pentru invitația pe care primeste și onorez în cel mai scurt timp.

Mai regret (cu scuzele de obicei) eroarea asupra căreia, pe bună dreptate, ați atras atenția redacției. Sper s-o facă împreună cu mine și cineva de prin partea locului (pe cine) care mi-a transmis numele localității cu pricina.

Mulțumesc pentru fotografia trimisă. Mi se pare frumoasă în multiple sensuri și după cum probează alăturata ei prezentă, redacția a acceptat acest punct de vedere.

Oct. B.

ARBORELE

Mă aflam în pădurea poetică și evocatoare, de brad și fag, de lângă Sinaia și reflectam cu tristețe cu cât de puține cunoștințe despre natură ne înzestreză ciclul școlar. Versurile despre arbori abundă în literatura română în virtutea unei mari și organice simpatii. Cărțile de științe naturii ar avea spațiu suficient, dacă nu ar suferi de acea maladie care se numește „descriptivism morfologic”. Ea merge mină în mină cu indiosincrazia față de datele cantitative și dă o bătălie totală împotriva „descrierii funcționale”. Iată că trebuie să reconstituim acum din surse nedidactice, cu prietenescul sprijin al unor specialiști cite frunze are un copac. Fagul lângă care stau are pentru 15 cm. diametru și 20 m. înălțime circa 30.000 frunze, cu 38 m² suprafață. Analogia este gata: un yacht din clasa Q de 30 picioare (jumătate din înălțimea fagului) are de obicei drept suprafață totală a pinzelor 400 picioare pătrate, adică 36 m². Cine spune că cifrele sînt antipoetice? La stîrșitul plimbării, tot calculind, pădurea se transformase în flota suedeză a lui Gustav Vasa, ale cărei impresionante rămășițe le-am admirat la un muzeu din Stockholm. Un fag de 40 cm. diametru și 33 m înălțime are peste 300.000 frunze, exprimînd o arie totală de 380 m², pentru un singur arbore. Bradul cu acele sale de suprafață minimă, s-ar părea că este în inferioritate. Ei bine, un brad de aceeași dimensiuni întrece pe tovarășul său fag, căci desfășoară o suprafață a frunzelor de 450 m². Performanța se datorează celor 15 milioane de ace pe care le posedă. Bradeto-făgetul de la Sinaia (60% brad și 40% fag) desfășoară pentru 1 hectar de pădure, 10 ha. de frunze din care 2/3 se datorează brazilor. Greutatea frunzelor este de 30 tone, contribuția brazilor fiind de 80%. O pădure este deci ca o pilnie uriașă care amplifică aria solului, în cazul nostru de 10 ori, trimițînd-o lărgită către cer. O pădure de stejar brumăriu din Dobrogea nu are decît 3,5 ha. frunze pentru 1 ha. ocupat, iar greutatea la steapă este de 6,5 tone.

Cu aceste noi cunoștințe despre frunze, ciști-gate printr-o viziune ne-morfologică (într-un manual de botanică la capitolul „Frunza”, am citit, în două pagini, 44 termeni morfologici noi de memorat!) trecem la funcțiunea arborelui în ciclul apei. Calculul sună ca într-o problemă dată elevilor: dacă transpirația diurnă a fagului este de 3,9 grame pentru fiecare gram de frunze proaspete, iar a bradului de 1,1 grame pentru 1 gram de ace, cită apă transpiră pădurea noastră de la Sinaia? Hectarul de bradeto-făget trimite în atmosferă 46 tone apă zilnic. (Raționamentul nu e valabil pentru iarnă; plimbarea a fost făcută astă vară.) Are de unde să fie extrasă atîta apă? Datele meteorologice ne spun că înălțimea coloanei de precipitații este de 1000 mm. la Sinaia, cu alte cuvinte pe 1 m² aci cade pe an 1 m³ apă = 1 tonă. Pe un hectar cad anual 10.000 tone. Rația zilnică revine la circa 30 tone, adică mai puțin decît transpirația diurnă. Contradicția e numai aparentă. Transpirația copacilor scade pînă la 1/100 în timpul iernii. Calculul, ca să fie edificator, trebuie efectuat pe un an.

Pădurea de fag consumă la ha. 430—470 mm. pe an, iar cea de brad 250—450 mm. (apă pe m²). Pădurea noastră de la Sinaia redă deci atmosferei circa o treime din precipitații. Destul ca să înțelegem rolul de pompă imensă pe care o reprezintă arborele și pădurea. Cine vede din avion la răsărit de Soci în Crimeea sau la apus de Roma pădurii de eucalipt trebuie să știe că consumul acestuia de apă este de 5—7 ori mai mare ca al fagului, ceea ce reprezintă 1200—2500 mm. pe an. Numai regiunea tropical-excesivă cu căderi de 4000 mm./an poate răspunde setei acestui arbore. La Soci și Roma a fost plantat pentru secarea mlaștinilor.

Școala morfologică mi-ar atrage atenția că am uitat să spun că vaporii de apă ies prin ostiolele stomatelor, că n-am vorbit de lenticele, nici de țesutul parenchimatice.

Chiar dacă aș mai avea loc, tot n-aș insista asupra lor. Aș face calcule pentru rolul arborelui în ciclul biologic al carbonului și oxigenului, calcule cu totul semnificative și actuale în marea dezbateră a apărării echilibrului în natură. Dacă aș avea și mai mult loc aș privi arborele ca masă lemnoasă pentru economia națională. Ultimul simpozion al FAO asupra pădurilor a arătat că computerele calculează mai precis volumul unei păduri prin analiza fotografiei transmise de un satelit, decît prin estimarea de către pădurar, copac cu copac. La modelele noastre simple, știința adaugă deci și modelele cibernetice și am putea spune cosmice.

MIRCEA MALIȚA

Pallady

Pe țărnișele Senei

Valorificarea educativă a informării politice

Necesitatea de a îmbunătăți întreaga noastră activitate educativă în spirit partinic, revoluționar — pe care au scos-o în evidență cu atîta pregnanță dezbaterile Plenarei C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971 — ne îndeamnă să medităm mai profund asupra căilor pedagogice prin care putem lărgi orizontul politic al elevilor.

Un rol important printre acestea îl joacă, fără îndoială, informarea politică. În climatul actual de împotrărire și activizare a întregii noastre vieți ideologice, grija școlii și a tuturor celorlalți factori educaționali pentru îmbogățirea permanentă a cunoștințelor politice ale elevilor a crescut considerabil. Procesul de învățămînt, orele de dirigie, acțiunile organizațiilor de pionieri și ale Uniunii Tineretului Comunist din școli transmit un flux concentrat, continuu, din ce în ce mai coordonat, de informație politică, răspunzînd trebuințelor de cunoaștere proprii tinerei generații din societatea noastră.

Rămîn încă multe de făcut pentru a stabili, pe baza vastei experiențe în curs de desfășurare, mijloacele cele mai adecvate unei informări politice eficiente. Informația este oferită, uneori, expozitiv, limitată la evenimentele zilei, inexpresivă ca un buletin de știri. Grav nu este atît faptul că cele auzite în aceste condiții sînt de îndată uitate — căci nu urmărîm stocarea unei cantități uriașe de știri care oricum se vor învechi — cît faptul că acest contact cu fenomenul politic nu are efect educativ.

De regulă, efectele educative pe care le scontăm nu se produc spontan; ele sînt rodul acțiunii conștient orientate spre scop. Or, ceea ce lipsește uneori informării politice este tocmai finalitatea educativă clară, conștientizarea țelurilor urmărite. În astfel de cazuri, actul informării pare a-și avea rațiunea în simpla acumulare de informație. Tocmai aici credem că se află una din cauzele neajunsurilor existente. Informarea politică nu își poate găsi rostul decît ca parte a educației politice în întregul ei. Ea reprezintă latura cognitivă, informațională, a educației politice. Importanța ei constă tocmai în faptul că oferă o temelie de

cunoaștere, de convingere, laturilor afective, atitudinale, acționale ale educației politice.

Astfel înțeleasă, informarea politică nu poate fi redusă la comunicarea unui material faptic, ci presupune și valorificarea acestui material pentru a cristaliza atitudinea politică și a dezvolta sentimentele moral-politice. Dar pentru aceasta, ne este necesară o metodică a valorificării disponibilităților educaționale ale informării politice.

Un model în această privință ne-a oferit tovarășul Nicolae Ceaușescu prin felul în care s-a adresat pionierilor la cea de a II-a Conferință națională a organizației lor. Prezentarea mărețelor realizări ale construcției socialiste a fost legată de ideea că „cei care fac patria noastră să crească într-un ritm așa de rapid sînt comunistii, este partidul — conducătorul întregii noastre națiuni socialiste, care și-a identificat existența cu însăși cauza socialismului și comunismului în România”. Evocarea condițiilor grele de viață, din trecut, ale copiilor a fost făcută cu același scop educativ: „nu e rău să știți cum trăiau odinioară copiii muncitorilor și țărănilor, pentru a putea prețui la adevărată lor valoare condițiile de viață pe care vi le oferă azi societatea socialistă... Amintind că mai sînt regiuni ale planetei în care copiii sînt secerati de boli și mizerie, secretarul general al partidului a amintit și că „în aceste țări, victime ale agresiunii imperialiste, copiii de vîrsta voastră luptă cu arma în mînă pentru cucerirea independenței lor” și le-a cerut copiilor să fie solidari cu toți cei ce luptă pentru o lume mai dreaptă, pentru progres, pace și bună înțelegere.

Pentru a valorifica sub aspect educativ informația politică este necesar, așadar, a nu ne opri la faptul brut, ci a-i ajuta pe elevi să înțeleagă semnificația adîncă a evenimentelor, să le interpreteze prin prisma politicii interne și externe a partidului și statului nostru. Conducem, astfel, procesul mental de raportare a informației politice primite la sistemul de idei politice în curs de formare la elev. Vizăm, pe baza faptelor înțelese, nu numai încheierea concepției despre drumul

societății noastre, dar și formarea capacității elevului de a-și explica independent evenimentele, de a propaga înțelegerea justă, și de a combate explicațiile confuze, neraționale, străine ideologiei partidului. Formăm, astfel, propagandistul de mîine.

Toate acestea depind de conținutul informației, firește, adică de selecționarea a ceea ce este esențial. Nu este lipsită de importanță, însă, nici calea recepționării informației. Practica multor școli confirmă cît de rodnică poate fi participarea elevilor (în special a celor mai mari și a celor din activul pionieresc și al organizației U.T.C. din școală) la stringerea, selectarea, interpretarea și transmiterea informației politice. Eficacitate intervine și aici procedeul „problematizării”; faptele care atestă prestigiul crescînd de care se bucură țara noastră peste hotare ridică, de exemplu, problema izvorului acestui prestigiu. În legătură cu conflictele armate de pe glob se pune problema cauzelor lor. Informarea include, în acest caz, dezbateră vie, în colectiv, confruntarea ideilor, exercițiul argumentării, apărarea dirză a convingerilor. Curiozitatea va potența motivațional cunoașterea politică în continuare. O astfel de antrenare a elevilor presupune îndrumarea noastră exigentă și plină de tact, într-un proces de lărgire treptată a inițiativei lor.

Valorificarea educativă a informației politice își găsește expresia cea mai concludentă în activitatea concretă a elevilor, în comportamentul și acțiunile lor. Formarea politică depinde de transpunerea cunoașterii în atitudine, în practică. Informarea politică educă atunci cînd îi face pe elevi conștienți de semnificația politică a muncii lor patriotice, a pregătirii lor pentru munca productivă, a îndeplinirii îndatoririlor școlare, a însușirii și respectării în viață de toate zilele a normelor eticii socialiste.

Este necesar, așadar, a privi informarea politică nu ca pe un scop în sine, ci ca pe o cale spre îndeplinirea sarcinilor complexe ale educației moral-politice.

MIRCEA ȘTEFAN

MULTIPLELE VALENȚE ALE MUNCII

Civilizația contemporană este rezultatul muncii oamenilor — creatorii tuturor bunurilor materiale și spirituale — al eforturilor colective ale nenumăratelor generații, care, de-a lungul istoriei milenare a omenirii, au îmbogățit neîncetat cunoașterea umană. Istoria societății omenestii nu poate fi izolată de procesul muncii, după cum nici munca nu poate fi concepută în afara societății. Munca, producția materială reprezintă baza dezvoltării sociale, izvorul existenței umane, factorul hotărâtor al progresului social. Munca a fost și este cîntă de rapsozi populari, de poeți, a devenit de mult subiect al operelor de artă și literatură. La noi, mari scriitori ca Eminescu, Sadoveanu, Coșbuc au închinat muncii omului pagini de neasemuită frumusețe. Relația dintre om și muncă — spun în esență aceste pagini — este de nedesfăcut, constituie însăși viața. Munca despovărată de exploatare stă la loc de frunte în Programul Partidului Comunist Român de edificare a noii orînduirii sociale pe meleagurile patriei noastre, în care, cu litere de foc, se află scris că în coordonatele definiției ale socialismului pe care-l făurim este inclusă ca obiectiv esențial nu numai cerința ca societatea „să asigure munca pentru toți cetățenii...”, ci și prevederea că „munca trebuie să devină atât o necesitate, cît și o plăcere pentru toți oamenii societății”, care trebuie cu toții „să depună o muncă utilă”. (Vezi Nicolae Ceaușescu, Cuvîntările la Consfătuirea cu activul din domeniul ideologic din iulie 1971, la întrunirea prilejuită de deschiderea noului an de învățămînt și la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971).

Munca — izvorul oricărei avuții, factor de bază al existenței umane

Prin rolul și funcțiile pe care le îndeplinește în viața socială, cît și a fiecărui individ, prin condițiile generale în care se desfășoară, munca are un pronunțat caracter social. Munca a fost factorul esențial în formarea și dezvoltarea omului, în procesul desprinderii lui de lumea animalelor. După cum aprecia Engels, prima condiție de bază a existenței umane este munca, încît, într-un anume sens, se poate spune că munca l-a creat chiar pe om. „Munca este izvorul oricărei avuții, spun economiștii. Ea este într-adevăr acest izvor împreună cu natura, care îi turnează materialul pe care ea îl transformă în avuție. Dar munca este infinit mai mult decît atât. Ea este prima condiție de bază a întregii vieți omenestii, și anume în asemenea grad, încît, într-un sens anumit, trebuie să spunem că munca l-a creat pe om însuși”. (K. Marx și F. Engels, Opere, vol. 20, București, Editura politică, 1964, p. 468). Într-adevăr, istoria științelor naturii și a celor sociale, a omenirii în general, confirmă pregnant aprecierile clasicilor marxism-leninismului, demonstrînd că munca reprezintă condiția esențială a vieții sociale; în procesul muncii oamenii creează bunurile materiale și spirituale necesare existenței umane. Din necesitatea de a obține cît mai multe bunuri materiale și spirituale pentru îmbunătățirea condițiilor de viață, oamenii au perfecționat în toate timpurile procesul de producție, fapt care a dus la dezvoltarea continuă a societății. În procesul muncii oamenii acționează asupra naturii și, în același timp, între ei se stabilesc anumite relații de producție. Relațiile de producție determină și caracterul muncii. De aceea, natura muncii s-a schimbat de la o orînduire socială la alta. În orînduirea socialistă, unde mijloacele de producție sînt proprietate a întregului popor, iar puterea politică se află în mâinile clasei muncitoare în alianță cu țărănimea, cu celelalte pături și categorii sociale, munca dobîndește un caracter nou, radical deosebit de cel pe care îl avea în orînduirile presocialiste bazate pe

exploatarea omului de către om. Desființînd orice fel de asuprire, socialismul asigură condițiile unei valorificări multilaterale a potențelor creatoare ale omului, pentru binele întregii societăți, și, implicit, pentru binele fiecărui cetățean.

Munca — valoare etică intrinsecă a socialismului

În statul socialist, munca, contribuția oamenilor la progresul general devine pentru fiecare cetățean o chestiune de onoare, criteriul principal al poziției și aprecierilor de care se bucură în societate; în noua orînduire socială munca este un principiu fundamental al codului moral al constructorului socialismului și comunismului. Constituția țării noastre consfințește faptul că „în Republica Socialistă România, exploatarea omului de către om este pentru totdeauna desființată și se îndeplinește principiul socialist al repartiției după cantitatea și calitatea muncii. Munca este o datorie de onoare pentru fiecare cetățean al țării.” În România socialistă, toți cei care contribuie prin munca lor la progresul societății se bucură de un respect deosebit. Aceste realități evidente, pregnante, generează o nouă atitudine față de muncă, care se exprimă prin îmbinarea conștiinței a intereselor personale cu cele generale, prin consacrarea tuturor forțelor creatoare ale omului pentru progresul social. În societatea bazată pe proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție, munca se transformă din mijloc de înrobire în mijloc de eliberare a omului și determină dezvoltarea tuturor aptitudinilor fizice, intelectuale, constituind prin aceasta o înaltă valoare etică a socialismului și comunismului. Lenin spunea că în comunism, munca va fi „...izvorită din deprinderea de a munci pentru folosul obștei și din conștiința (devenită deprindere) că munca este necesară pentru binele obștei, munca devenită o necesitate a unui organism sănătos” (V. I. Lenin, Opere, vol. 30, ESPLP, 1956, p. 510).

Munca — factor educativ fundamental; rolul muncii în educația comunistă a tinerei generații, a elevilor

În procesul muncii, omul își manifestă natura sa socială, intră în relații nemijlocite cu semenii săi, își perfecționează nu numai cunoștințele practice, dar și concepțiile etice, atitudinile și comportările — munca dovedindu-se factorul cel mai eficient de educare comunistă a oamenilor, a tinerei generații, a elevilor. Pentru prima oară în istorie, adevărata valoare educativă a muncii a fost dezvăluită și explicată în mod științific de fondatorii marxism-leninismului. Marx, Engels și Lenin relevă ideea că, în procesul activității creatoare, omul nu numai că își asigură cele necesare traiului și contribuie la progresul social, dar se și dezvoltă și se formează sub toate aspectele. Concepția referitoare la organizarea educației oamenilor, a tinerei generații pe baza îmbinării instrucției cu munca productivă ne indică importanța covârșitoare pe care o acordau clasicii comunismului științific muncii în procesul de formare a omului de tip nou. „Numai în munca laolaltă cu muncitorii și țărani poți deveni cu adevărat comunist” — scria V. I. Lenin.

Aplicînd creator marxism-leninismul la condițiile concrete ale României, dînd importanța ce se cuvine instruirii și educării tinerei generații, partidul nostru relevă că o sarcină esențială a complexei activități de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate o constituie educarea cetățenilor, a tineretului în special, a elevilor în spiritul culturii față de muncă, față de munca despovărată de exploatare. „Să educăm

Tineret

Szönyi

pe toți cetățenii, și în special tineretul — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — în spiritul culturii față de muncă, față de munca liberă, despovărată de exploatare din societatea noastră, singura sursă a progresului și prosperității poporului nostru, a națiunii noastre socialiste, mijlocul principal de afirmare a talentului și forței creatoare ale tuturor cetățenilor, de manifestare a personalității și autoperfecționare a fiecăruia”. După cum relevă secretarul general al partidului nostru, acest cult trebuie sădît din cea mai fragedă vîrstă și prin toate mijloacele de influențare educativă, școala — acest principal factor de cultură și civilizație —, cadrele didactice ocupînd un loc primordial. Și este firească această exigență majoră a partidului deoarece fără a crea un asemenea cult vor exista întotdeauna oameni cu tendințe parazitare, de căpătuală și cîștiguri ilicite. Iată de ce educația prin muncă și pentru muncă a elevilor, și nu numai a elevilor, este unul dintre primele, dacă nu primul, element al formării unui om nou, cu o concepție înaintată despre rolul și menirea sa în societate. Trebuie combătută mentalitatea acelor părinți care prin „grija părintească” își oblăduiesc copiii care nu vor să muncească, întretînînd niște paraziți care trăiesc pe seama societății. Pregătirea multilaterală a tinerei generații, a elevilor — prin și pentru muncă — grijă manifestă a partidului și statului nostru, dobîndește în condițiile actuale ale evoluției socialiste a societății românești semnificații majore. Formarea unui cetățean conștient și activ, pregătit pentru viață și muncă, capabil să participe creator la producția bunurilor noastre materiale și spirituale, reprezintă unul dintre scopurile centrale ale instrucției și educației comuniste. Pentru a trăi și munci în socialism și apoi în comunism, tinerii trebuie să fie pregătiți din toate punctele de vedere. Iată de ce, încă din primii ani de viață, procesul de educare a tinerei generații trebuie

organizat în așa fel încît, la nivelul dezvoltării lor, copiii să înțeleagă rolul și importanța muncii, să știe că munca în societatea socialistă este o valoare intrinsecă a acestei orînduirii, este o datorie de onoare. Este absolut necesar ca prin metode educative variate și adecvate vîrstei lor, școala, întregul corp profesoral să educe elevii în spiritul respectului față de muncă, îndiferenț de natura ei, al admirației pentru oamenii muncii și al respectului față de proprietatea socialistă. Experiința dovedește că, prin stimularea bucurii muncii și mîndriei pentru rezultatele obținute, pe temeiul aprecierii activității lor, elevii îndrăgesc munca, învățătura, se obișnuiesc să respecte. Toate acestea contribuie la formarea atitudinii comuniste față de muncă, la pregătirea psihologică a elevilor în vederea participării active la munca social-utilă. În procesul muncii elevii înțeleg și se conving de nobilele principii etice care stau la baza societății noastre socialiste. Trăirile emotive și satisfacțiile generate de rezultatele muncii au efect formarea sentimentelor de dragoste față de muncă, care cultivă simțul răspunderii și al datoriei sociale, conștiința de membru al noii orînduirii sociale. În munca și conturează trăsăturile pozitive de caracter ca perseverența, dragostea, cinstea, modestia etc. Muncind, elevii înțeleg tot mai mult rolul lor în societate și acumulează experiență necesară vieții sociale. În consecință unul dintre aspectele esențiale ale educației comuniste a elevilor este educația prin și pentru muncă. În concepția Partidului Comunist Român, munca este un scop și, odată cel mai important factor de educare comunistă a tinerei generații. Menirea școlii noastre, a școlii, este de a contribui prin toate forțele la realizarea acestui scop major și permanent deziderat al edificării noii orînduirii pe meleagurile României.

Invitație pe Valea Troțușului

Analize incorecte

Valea Troțușului. A trecut ceva timp de când Geo Bogza invita călătorul s-o străbată. De atunci multe se vor fi adăugat măreților de aici. Refăceam acel itinerar nu din dorința de a-i surprinde splendorile peisajului industrial. Venisem să cunoaștem școli și preocupări ale slujitorilor ei de pe aceste meleaguri.

Urcam spre Comănești. De-o parte și de alta a soselei ceață rămânea în vale, formînd oglinda unor lacuri imaginare. Pe înălțimi absența zăpezii și puterea neobișnuită a soarelui te făceau să uiți că e sfîrșit de decembrie.

Ne oprim în fața unei clădiri moderne cu două etaje. Școala generală din Dărmănești. A fost construită în urmă cu doi ani. Directorul adjunct, Alexandru Ardeleanu, un tânăr de vreo 25 de ani ne conduce prin școală.

— Ați avut un proiect aparte? Ni se pare că nu seamănă cu celelalte construcții școlare moderne.

— Este binecunoscutul tip de școală, căruia noi i-am adus câteva modificări. Constructorul și arhitectul au fost înțelegători în această privință. Încă din faza construcției am destinat funcționalitatea fiecărei săli de clasă, am renunțat la pereți sau despărțituri inutile, am făcut anumite instalații în încăperile ce aveau să devină, o dată cu terminarea construcției, cabinete și laboratoare.

— Deci, de atunci ați hotărît să treceți la desfășurarea învățămîntului în cabinete și laboratoare?

— Da, copiii noștri au avut o dublă surpriză: o școală nouă și o nouă modalitate de lucru. Stabilind de atunci destinația fiecărei încăperi, ne-a fost mai ușor s-o adaptăm la specificul obiectului ce se va preda în ea, să camuflăm în ziduri firele electrice ale unor instalații, să montăm caloriferele, rețeaua de apă și gaze în laboratoare, etc.

Vizităm pe rînd laboratoare moderne de fizică, chimie și științele naturii, dotate cu cele mai moderne instalații, cu măsutele la care fiecare elev are posibilitatea să efectueze experiența o dată cu profesorul.

Trecem apoi prin cele câteva cabinete de română, prin cele de matematică, de istorie, de geografie de desen, de muzică (din care nu lipseau pianul și pianina). Aparatele și instalațiile moderne, tot felul de material didactic aranjat cu pricepere și gust sînt o bună carte de vizită pentru calitatea învățămîntului de aici.

O scurtă demonstrație în laboratorul audio-vizual. De la pupitrul de comandă, profesorul are la îndemînă aparatele de proiecție statică, cinematografică, picupul, magnetofonul. Automat se acționează și sistemul de obscurizare a sălii (prin adaptarea unui simplu motorăș de parbriz) sau ecranele mobile pentru proiecție. Difuzoare stereo asigură o optimă condiție.

O mulțime și o varietate de ateliere de lăcătușărie, electrotehnică, tâmplărie, lucru manual și gospodărie, steno-dactilografie (înregistrat cu 20 de mașini de scris) permit desfășurarea practicii tehnico-productive a elevilor în cele mai bune condiții. În aceste ateliere elevii de la zi și seara au executat instalația de interfon, pupitrul de comandă din laboratorul audio-vizual, soneria automată, un aparat „Verfix” etc.

— De unde vă procurați materialele necesare?

— Ne ajută părinții, elevii de la seara, (la seara avem clase de liceu), întreprinderile de pe raza comunei.

— Mai avem multe de făcut, vorbește directorul ca pentru sine. Niciodată nu poți spune că ai terminat de înzestrat laboratoarele, cabinetele și atelierele. În aceste zile vreau să instalez aparatul „Verfix” într-unul din cabinetele de matematică. Tot acum aranjăm sălile celor mici, încercăm să le dăm o ambianță specifică claselor respective (I—IV etc.), astfel ca învățătorul și elevul să aibă la îndemînă materialul didactic necesar.

— Așadar, cabinete și pentru cei mici.

— Apoi peste cîtiva ani localul va fi insuficient. Trebuie să mai construim o aripă.

Ne continuăm discuția în cabine-

tul directorului școlii, Vasile Alexa, împărțindu-i impresia pe care ne-o face școala.

— Sinteți de mult timp director de școală?

— De la începutul carierei mele. Din anul 1963. După două săptămîni de apostolat m-am trezit instalat director de școală. O școală cu un singur rînd de clase, fără secretar, fără administrator, cu un colectiv de cadre didactice necalificate, o școală mică, dar cu atîtea mari probleme, cu atît mai multe, cu cît toate trebuia să le rezolve directorul.

— Ați visat atunci la o școală ca cea pe care o conduceți astăzi?

— Da, atunci s-a născut și ideea laboratoarelor și a cabinetelelor. De fiecare dată cînd pretindeam colectivului didactic o modernizare a procesului de învățămînt, o utilizare mai mare a mijloacelor moderne de predare, auzeam reproșindu-mi-se parcă: „N-am condiții, să mi se creeze condiții, să mi se pună la dispoziție aparate moderne, o ambianță adecvată materiei pe care o predau”.

Premisele realizării acestei idei s-au ivit o dată cu posibilitatea de a avea un local nou și spațiu mai mare. Am putut trece la punerea ei în practică în momentul venirii la școală a directorului adjunct. Îi știam pasiunea pentru tehnica de cînd era mic. Omul acesta are o mină de aur. Nu am fi putut cumpăra niciodată ceea ce s-a construit aici sub conducerea directorului adjunct Ardeleanu.

Ne-am despărțit de cei doi directori convinși c-am întîlnit un cuplu ideal de conducători pentru care munca de dotare și modernizare a procesului de învățămînt a constituit o permanență. Intuind modalitatea de lucru a viitorului, n-au așteptat numai înzestrarea pe cale oficială, ci au căutat soluții de rezolvare.

Antrenate în aceeași muncă de modernizare, colectivele didactice ale Liceului „Vasile Alecsandri” din Bacău și ale Liceului din Comănești au hotărît ca pe trimestrul al II-lea să treacă la desfășurarea învățămîntului în cabinete și laboratoare. Așa se explică de ce în timpul vizitei mele cele două licee aveau aspectul unor adevărate șantiere. I-am găsit pe profesorii însoțiți de elevii lor aranjîndu-și materialul didactic, sortîndu-l, căutînd cele mai bune soluții. Mulți dintre elevi lucrau acasă la planșe și schițe.

La Liceul „Vasile Alecsandri” admirăm una dintre cele mai frumoase realizări: cabinetul fonic. Construit după un proiect elaborat în 1968 de profesorii liceului Mihai Onisie și Constantin Zavati, laboratorul are o capacitate de 40 locuri și este dotat cu toată aparatura necesară (căști, microfoane, instalații de semnalizare, magnetofoane, masă de comandă), asigurînd pro-

tesorului posibilitatea de a lucra cu fiecare elev în parte. Liceul dispune de moderne și bine înzestrate laboratoare de fizică, chimie, biologie, de un interesant cabinet de științe sociale.

La Liceul din Comănești o problemă încă nerezolvată este insuficiența spațiului.

— Nu ne rămîne nici o sală liberă de dimineața și pînă seara la 21, ne spune directorul Alexandru Bucur.

— Rezolvați problema spațiului trecînd la organizarea învățămîntului pe laboratoare și cabinete?

— Nu. Nu vom avea spațiu mai mult. Vor fi poate probleme și mai mari în această privință (nici pînă în prezent nu am găsit soluția vestiarelor).

— De ce ați hotărît totuși acum această schimbare? Probabil dispu-neți de materialul didactic necesar?

— Nu putem spune nici că avem material didactic suficient. Dar sîntem de părere că niciodată nu poate fi suficient, că mereu va lipsi cite ceva. Hotărînd acum organizarea cabinetelelor și laboratoarelor, ne-am propus să creăm premisele acumulării unui astfel de material didactic, să dăm o ambianță mult mai potrivită sălilor în care se desfășoară procesul de învățămînt. Cred că greșesc directorii de școală și colectivele de profesori care amînă mereu trecerea la învățămînt pe cabinete și laboratoare sub pretextul că nu au condiții. Important este ca fiecare profesor să simtă necesitatea unei remanieri de fond a modului de lucru cu elevii și să lupte pentru realizarea ei. De altfel nu cunosc acțiune care să fi antrenat mai mult colectivul liceului. De dimineața și pînă seara profesorii noștri nu au părăsit școala în această vacanță. Ideea trecerii la învățămînt pe cabinete și laboratoare o dată cu începerea trimestrului al II-lea i-a cîștigat pe toți. Și asta e mare lucru.

Mi se păruse prematură hotărîrea directorului de la Comănești. Mărturisesc, la sfîrșitul discuției ideea mă cîștigase și pe mine. Avea dreptate.

Înlocuirea sistemului tradițional de activitate cu un altul nou, corezpunzător etapei de accentuare a caracterului formativ al învățămîntului cere, desigur, eforturi. Eforturi pentru învingerea unei mentalități, unor greutăți materiale, de dotare, de spațiu etc. Sînt greutățile inerente începutului. Certitudinea învingerii lor este, fără îndoială, entuziasmul cu care colectivul didactic pornește la această acțiune. Entuziasme, preocupate să asigure condiții moderne de lucru elevilor în cel mai scurt timp am găsit și colectivele didactice de la școlile vizitate. Cu o astfel de premisă sîntem convinși, rezultatul nu poate fi decît succesul.

CORNELIA GÎRMACEA

...De curînd, în cancelarie, a fost instalat un interfon...

EM. VASILIU

Visul unei nopți de vară

Ca prin vis îmi aduc aminte de un film, văzut nici eu nu mai știu cînd. Amănuntele i le-am uitat. Dar din noaptea lui răzbat pe neașteptate, în trezia conștiinței, crîmpeie de întîmplări din care se încheagă un sens ce nu poate fi uitat. Nu știu locul, nu știu veacul. Știu doar atît: că totul se petrecea în toiu noapții. Al unei nopți stranii. Mută,—dar eu o profunzime a muțenicii care te înfiora. Nu ca pisla cea nesimțitoare, unde sunetele nu ajung să prindă viață. Ci ca pielea încordată a unei tobe, încă nelovită de degetul soartei. Din miezul tenebrei, o mare așteptare își trimitea spre lumea largă vibrațiile și ele răsuna în inimile noastre.

Și totuși părea să fi fost o insulă: înconjurată din toate părțile de marea amenințărilor, da, fără îndoială, era o insulă. Dormea. Oamenii ostensivă toată ziua; făcuseră treabă bună și acum se odihneau. Dormeau.

În mijlocul somnului lor, pe neașteptate, — Vocea. Nu vocea timidă, dubitativă, ezitantă, apoi presantă desigur, dar oricum acomodantă, a conștiinței. O voce gravă, răspicată, fără echivocuri. O voce obiectivă, o voce a evenimentelor, o voce a lumii însăși, numind lucrurile cu numele lor adevărate, adică făcîndu-le să se arate așa cum sînt cu adevărat. Desirînd, o dată cu vîlul somnului, și pe acela al iluziilor a dormitoare.

Ceea ce prindea glas în ea era într-adevăr grav. Într-adevăr era vorba de o insulă, căci de jur împrejurul ei plutea amenințarea, iar amenințarea aceasta plutea pe apa sărată a mării, care înconjura somnul pămîntului din toate părțile. Da, era o insulă.

Vocea era gravă, dar nu amenințătoare. Gravă, dar nu constrîngătoare. Era gravă pentru că era grea de adevărul lucrurilor lumii, care este greu (adică grav). Era, la drept vorbind, vocea lumii însăși. Și totuși nu venea numai din afară. Din toate părțile venea. Și dinlăuntru. De-acolo de unde fusese auzită: din inima somnului. Era însăși vocea cea mai dinlăuntru, cea mai pitită, cea mai insinuantă, cea mai învăluitoare ce se poate închipui. Și cea mai convingătoare, căci între ea și înțelegerea ei nu mai intervenea nimic altceva: sunetul ei era dintr-o dată înțelesul ei și înțelesul ei era dintr-o dată a face față la ceea ce trebuia făcut față.

Ceea ce articulasă Vocea fusese un Apel. Atît. Un apel aruncat în noaptea necunoscutului. Un biet, un simplu apel grav, în inima nopții. Și din inima nopții, din miezul cel mai moale al somnului, au apărut, una cîte una, luminile pilpitoare ale tor-

telor: mii și mii de promisiuni de lumină. Mobilizarea luminii începuse. O lumină firavă a clipt în noapte. Și apoi încă una, și încă una. Torțe vii se apropiu unele de altele; numărul lor se înmulțea văzînd cu ochii. Oamenii erau cei ce le purtau; dar oamenii nu se vedeau la început, căci lumina torțelor era slabă. Apoi s-au văzut și oamenii. Se putea oare spune că erau veseli, așa pătruși cum erau de gravitatea a ceea ce întreprindeau? Nu. Desigur, nu se putea spune asta. Nu erau de loc veseli. Erau încordați. Dar nici triști nu erau. Bucuria stătea pitită undeva în tot ce făceau, gata să izbucnească dacă întreprinderea izbutea. Și ea izbutea clipă de clipă, pentru că ei făceau, clipă de clipă, exact ceea ce trebuia. Ceea ce se cerea. Își puneau la punct uneltele, armele dacă vreți, căci într-adevăr unii își garniseau tolba cu săgeți, alții mai întîrziu la cîte un amănunt al unei instalații de aruncat proiectile; alții, în sfîrșit, își încărcau micile, sau mijlociile, sau mai încăpătoarele lor ambarcațiuni (care după cum și, la lumina făclilor, o porneau la vale, în toiu noapții, pe rîuri de munte, apoi, din ce în ce mai mulți, pe rîuri de cîmpie, ajungînd cu toții, în zorii zilei, la marea cea mare. Erau puzderie. Cîț vedeai cu ochii, marea prinsese viață. Se mișca. Vibra. Aștepta să facă față. Putea face față.

La orizont. — flota. Marile mijloace. Vase mari, puternice, uneori de-a dreptul greoaie. Era bună flota, nu-ncapă îndoială. Fără flota aceasta, ce-ar fi putut face puzderia de ambarcațiuni de toate solurile care mișunau între țarm și orizont? Mai nimic, desigur. Ba chiar nimic, nimic, absolut nimic. Calculul mișcărilor flotei celei mari fusese făcut dinainte, în multe variante; mai exista și o marjă de manevră (ea însăși calculată), în interiorul variantelor calculate; și încă una, pe deasupra varfanelor. Pe cînd puzderia de ambarcațiuni avea în față ei infinitul posibilului. Cum se putea ea descurca în infinitul posibilului?

...Și totuși, seara, cînd soarta bătăliei s-a hotărît, și cînd bucuria și-a putut da drumul fără stavilă, s-a văzut limpede: nici atenția la ceea ce ești-este, singură, nu ar fi obținut victoria mult dorită; dar nici atenția la ceea ce ai, singură, nu ar fi ajuns la ținta dinainte calculată. E vorba, fără îndoială, nu de două atenții diferite, ci de o singură atenție, simultan distribuită pe două niveluri (a fi, a avea), însă cu această precizare — esențială — că a avea îi este subordonat lui a fi.

MIHAI ȘORA

Ce înseamnă a desfășura în mod optim pregătirea tehnico-productivă a elevilor?

Cum trebuie să fie organizat învățămîntul în cabinete, laboratoare și ateliere școlare?

Sînt întrebări pe care organizatorii învățămîntului și le pun curent în ultima vreme, la care obiectivele actuale ale școlii i-au obligat să răspundă prin înseși formele concrete de organizare a instrucției și educației. S-a acumulat deja pe întreg cuprinsul țării, în aceste domenii, o experiență substanțială care merită să fie analizată pentru a aprecia valoarea diversității de soluții adoptate, pentru a preciza căile de optimizare ale pregătirii practice a elevilor. Aceasta a fost și rațiunea schimbului de experiență organizat în zilele de 24—25 decembrie 1971 de Ministerul Educației și Învățămîntului în colaborare cu Comitetul județean de partid și Consiliul popular județean al județului Cluj, în acest județ, schimb de experiență la care au venit sau și-au trimis reprezentanți toți inspectorii școlari generali din județele țării.

În prima zi a întîlnirii, gazdele au dat posibilitatea inspectorilor să viziteze cîteva licee din municipiul Cluj și să vadă cum au răspuns profesorii și forurile locale de învățămînt la sarcinile actuale din acest domeniu. Au fost vizitate cabinetele liceelor nr. 10 și „Samuel Brassai”, ale Liceului industrial energetic și ale Liceului „Emil Racoviță”. De un larg interes s-a bucurat expoziția cuprinzînd obiecte confecționate de elevii școlilor din județ în orele de activitate tehnico-productivă.

După această vizită în școli, a avut loc o ședință de lucru condusă de tovarășul Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, la care au participat, alături de inspectorii, reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, maștri-instructori, profesori, directori ai întreprinderilor care patronază școlile clujene. Cu acest prilej, tovarășul Traian Pop a prezentat un material conținînd concluzii privind organizarea și desfășurarea pregătirii practice a elevilor din învățămîntul de cultură generală în județul Cluj, material elaborat în urma unui control efectuat, în perioada 23 noiembrie — 5 decembrie 1971, de minister, împreună cu colectivul de specialitate al Consiliului de Miniștri, cu Inspectoratul școlar județean, Centrul de cercetare pedagogică și de perfecționare a personalului didactic din învățămîntul profesional și tehnic, activiști de partid. Materialul care a fost analizat și în biroul Comitetului de partid al județului Cluj a cuprins observații complexe privind crearea bazei materiale pentru efectuarea lucrărilor practice, asigurarea cadrelor care conduc activitățile tehnico-productive, conținutul acestor activități, organizarea, desfășurarea și rezultatele cu care s-au soldat ele, controlul și îndrumarea pregătirii tehnico-productive a elevilor.

În legătură cu baza materială s-a arătat că majoritatea întreprinderilor au privit cu răspundere sarcina de amenajare și dotare a atelierelor, de aprovizionare a acestora cu materiale, de îndrumare tehnică a activității productive a elevilor. A fost citat, între altele, exemplul Uzinelor „Tehnofrig” care au amenajat și dotat cu cele necesare trei ateliere la Liceul „Emil Racoviță”

Au fost citate și cazuri de cooperare a mai multor instituții pentru a realiza construirea atelierelor școlare. Așa, de exemplu, a fost amintit Liceul nr. 6 din Cluj unde atelierul se construiește de către elevii Grupului școlar de construcții din localitate, pe baza proiectului întocmit de către Institutul agronomic, cu materiale din demolări oferite de Fabrica de bere și spirt. A fost relevată, de asemenea, strădania multor școli care, folosind cu chibzuință fondurile realizate din munca patriotică a elevilor, din valorificarea produselor confecționate de aceștia, bucurîndu-se de sprijinul comitetelor de părinți, și-au înzestrat atelierul cu mașini, unelte și scule ce permit desfășurarea lucrărilor practice în bune condiții. Pentru asigurarea bazei materiale necesare activităților practice, referatul a făcut totodată și unele sugestii. Se arată ast-

tema unei

fel că pentru întreținerea aparatului existente și repararea celei scoase din funcțiune, o cale eficientă ar fi aceea de a se înființa ateliere de reparare a materialului didactic. Se sugera totodată să se organizeze ateliere interscolare avînd funcționalitate polivalentă, ceea ce ar duce la utilizarea mai rațională a spațiilor, utilajelor și cadrelor didactice. În stabilirea profilului, mai cu seamă la clasele a IX-a și a X-a și cursul liceal, va fi necesar să se țină seama de tendințele dezvoltării economiei locale, de nevoile de forță de muncă ale diferitelor ramuri, de aptitudinile și dorințele elevilor. Se mai atrăgea atenția asupra posibilității de a utiliza în mai mare măsură baza didactico-materială și maiștrii-instructori de la școlile profesionale pentru practica elevilor indeosebi de la clasele IX-X, intrucît atît tinerii care învață în aceste clase cît și părinții lor solicită cu insistență ca la terminarea studiilor să posede un nivel de cunoștințe și deprinderi apropiat de cel al muncitorilor calificați prin cursurile gradului I.

Cu privire la asigurarea cadrelor care conduc activitățile tehnico-productive ale elevilor, se sublinia că alături de măsurile pentru selecționarea acestora au fost inițiate acțiuni menite să ducă la perfecționarea lor. Încă de la începutul anului școlar s-au constituit în școlile mari catedre ale profesorilor-maștri unde se dezbate probleme fundamentale ale activităților practice cu elevii. La nivelul municipiilor, orașelor și al centrelor de comună au fost organizate instrucții periodice cu profesori de agricultură și biologie, cu maștrii-instructori, pe probleme ale activităților tehnico-productive ale elevilor. În municipiul Dej, inspectoratul școlar și Consiliul Pionierilor au pus în funcțiune, cu sprijinul Comitetului executiv al Consiliului popular și al întreprinderilor din localitate, un „Cabinet de documentare tehnică, de orientare și îndrumare a activității practice-productive desfășurate de elevi”, al cărui program de lucru este axat pe pregătirea tehnologică a maștrilor din școli și de la Casa pionierilor, pe inițierea pedagogică a maștrilor și muncitorilor din unitățile economice care conduc practica elevilor. Pentru a determina o orientare hotărîtă a școlii către producție, către producție, cercurile pedagogice de la toate disciplinele au debătut în perioada 1-12 septembrie anul trecut tema „Realizarea de activități practice aplicative în învățămîntului în cadrul disciplinei respective”. De asemenea, în unele consilii profesionale s-a dezbătut tema „Folosirea materialului și datelor din producție în lecțiile de matematică, fizică, chimie și biologie”.

Ținînd seama de necesitățile crescînde de cadre cu stabilitate la catedre de activități tehnico-productive, în referat se arată că este necesar ca Ministerul Educației și Învățămîntului să completeze sistemul de pregătire a profesorilor-maștri cu un nou tip de școală postliceală, să intensifice ritmul de cuprindere a maștrilor existenți la cursurile de reciclare, să abilitizeze profesorii de fizică pentru conducerea lucrărilor de lăcătușărie, mecanică fină și electrotehnică, iar profesorii de chimie pentru efectuarea lucrărilor în laboratoare tehnologice de tip experimental și industrial, să întărească colaborarea dintre inspectoratele școlare, filialele Institutului central de perfecționare a cadrelor didactice și Centrul de cercetare pedagogică și perfecționare a personalului didactic din învățămîntul profesional și tehnic pentru realizarea unei unități de concepție în perfecționarea maștrilor și a celorlalte cadre didactice cu problemele practice aplicative ale învățămîntului, și să institue o rubrică permanentă în

Un portret
pe săptămîină

Rezultatele bune obținute în anii de studii i-au dat dreptul tinerei educatoare Ana Buciu ca ajungînd în fața comisiei de repartizare să opteze pentru unul din cele două posturi vacante de la căminul de zi Tătărași din orașul Iași. Aici, tinerețea și entuziasmul ei au găsit climatul moral și afectiv prielnic dezvoltării nestingherite a personalității sale. În ochii colegelor de promoție ca și în fața celor mai vîrstnice, Ana Buciu se bucură de o sinceră afecțiune și de o bine meritată prețuire.

PRACTICA

Confruntări între inspectorii generali

„Tribuna școlii” și la „Revista de pedagogie” destinată schimbului de experiență în problemele activității în ateliere și în producție.

Cu privire la conținutul activităților tehnico-productive, în referat se sublinia că pregătirea tehnico-productivă a elevilor urmărește formarea atitudinii comuniste față de muncă, dobândirea unor îndemnări și deprinderi practice, ușurarea integrării sociale a elevilor. Se constata, totodată, că la clasele IX—X, pe baza „Recomandărilor privind organizarea și desfășurarea pregătirii practice a elevilor din școala generală de 10 ani”, elevii pot efectua lucrări de lăcătușărie, electrotehnică, strungărie, sudură, tinichigerie, mecanică auto, diverse lucrări în lemn, lucrări practice în agricultură, lucrări practice de menaj, steno-dactilografie, croitorie, cusături și broderii. Ei pot, de asemenea, desfășura practică într-o diversitate de meserii corespunzătoare specificului economiei locale. Examinând conținutul activităților tehnico-productive pe diferite nivele de învățământ, cadrele didactice au semnalat o seamă de neajunsuri dintre care referatul menționa următoarele: „Insuficienta gradare a lucrărilor prevăzute în programa de lucru manual în funcție de posibilitățile de realizare ale elevilor, necorelarea programelor de lucrări practice de atelier la clasele VII—X cu noile sarcini și obiective stabilite în planul de măsuri aprobat de conducerea partidului, lipsa unor precizări referitoare la finalitatea pregătirii tehnico-productive și rarcordarea acesteia la cerințele formelor de calificare prin învățământul profesional și practica la locul de muncă, inexistența unor programe-cadru care să definească conținutul și scopul activității tehnico-productive în liceul de cultură generală, lipsa unor caiete metodice cu modele de activități de atelier”.

Fenomene cu deosebită semnificație pozitivă consemna referatul în legătură cu organizarea, desfășurarea și rezultatele obținute în pregătirea tehnico-productivă a elevilor. Se constata astfel că în județul Cluj s-a acționat consecvent pentru cuprinderea tuturor elevilor în activitățile practice. În general, pregătirea tehnico-productivă se imprimă tot mai mult un caracter sistematic și de perspectivă. La Liceul „Emil Racoviță” din Cluj, cadre de specialitate de la Tehnofrig, împreună cu colectivul de practică al școlii, elaborează în prezent programa de instruire practică pentru întreaga perioadă de școlarizare a elevilor; la școlile generale și liceele din municipiul Turda, școlile și întreprinderile au întocmit planuri de măsuri cu sarcini precise pe etape pentru desfășurarea activităților practice.

Există preocupare pentru dezvoltarea creației tehnice în rândul elevilor, pentru valorificarea cunoștințelor de matematică, fizică și chimie în activitățile tehnico-productive. Elevii Liceului „Samuel Brassai” dobândesc intens cunoștințele de chimie în prepararea unor produse cosmetice, în cadrul întreprinderii „Flacăra”. Executarea lucrărilor de mecanică fină în atelierele Liceului „Emil Racoviță” se face pe baza planurilor de operații și a fișelor tehnologice folosite în întreprinderi. În municipiul Dej, elevii execută lucrări folosind procedee tehnologice stabilite în atelierele școlii și documentația tehnică în unitățile economice. Rezultatele bune pe linia dezvoltării gândirii tehnice la elevi, a unor deprinderi de activitate practică s-au obținut și în concursurile tehnice ale pionierilor, al căror număr a crescut în acest an la 375 (30 la sută din totalul cercu-

lor). Elevii execută în majoritatea cazurilor lucrări utile menite să con-

tribue la autototarea școlilor sau să onoreze unele cereri ale unităților economice. Ei produc: instrumente de măsură, clești, portelectrozi, compase interior, exterior și de trasat, mese și scaune; montează lacăte, veioze, candelabre, tablouri de comandă, robinete, balamale, uși auto, minere, cutii metalice; execută lucrări în lemn, articole de artizanat etc. Se remarcă faptul că în municipiul ca Turda, Dej și Cluj se extinde procesul de includere a activităților din atelierele școlii în planurile de producție ale unor întreprinderi prin executarea de repere din producția acestora. O mențiune specială a fost făcută în legătură cu rezultatele pregătirii practice a elevilor din clasele a IX-a și a X-a ale școlii generale, reflectate în faptul că toți doresc să învețe o meserie, șanse mai mari în această privință având cei care muncesc în diferite secții ale întreprinderilor. De altfel din promoția anului 1971 a școlii generale de 10 ani 50 la sută s-au încadrat în producție din care 27 la sută în meserii corespunzătoare profilului practicilor efectuate și 23 la sută în meserii înrudite. Important este și faptul că se observă o schimbare a atitudinii elevilor față de muncă și avântul obștesc, că ei manifestă din ce în ce mai mult dorința de a efectua o activitate social utilă. Cu prilejul practicii, elevii reușesc să-și consolideze cunoștințele la celelalte discipline, să cunoască realitățile economice și problemele sociale ale întreprinderilor.

Pentru dezvoltarea pe mai departe a acestor succese, referatul aprecia că ar fi necesară o mai mare diversificare a practicii elevilor, luându-se în considerare posibilitățile pe care le oferă unitățile economice din județul Cluj. Va fi totodată necesar să se realizeze o legătură firească între activitățile practice și celelalte obiecte de învățământ. Desenul tehnic, de exemplu, în maniera în care se predă astăzi, folosește prea puțin pregătirea tehnico-productivă a elevilor. Totodată pentru cuprinderea mai bună a problemelor pe care le ridică activitatea practică a elevilor apare tot mai stringentă nevoia încadrării inspectoratelor cu inspectorii care să se ocupe de această activitate în școlile generale și licee.

Dezbaterile care s-au purtat apoi pe marginea acestui referat s-au oprit asupra a numeroase aspecte pe care le ridică desfășurarea activității tehnico-productive. Vorbitorii ca prof. Ion Bindea, inspector școlar general al județului Cluj, prof. Sofia Pușcașu, inspector școlar general al municipiului București, prof. Nicolae Păunescu, inspector școlar general al județului Caraș-Severin, prof. univ. dr. doc. Anatolie Chirceș și alții și-au împărtășit opiniile și experiența lor în acest domeniu.

Cea de a doua zi a acestui schimb de experiență a prilejuit inspectorilor o deplasare la Turda, unde, după o discuție la Consiliul popular al municipiului, au vizitat atelierele Grupului școlar al Ministerului Industriei Ușoare, Școala generală nr. 3, Magazinul de desfacere al unor produse confecționate de elevi, și Liceul „Mihai Viteazul”. În continuarea dezbaterilor din ziua precedentă, tovarășul Traian Pop a făcut o sinteză a concluziilor la care a dus această confruntare de opinii, subliniind, între altele, necesitatea de a se extinde pe cât posibil sistemul de a include activitățile practice ale elevilor în planurile de producție ale întreprinderilor, de a se acorda atenție perfecționării maistrilor-instructori prin organizarea unor cabinete pe lângă

casele corpului didactic și a unor cursuri de două, trei săptămâni în timpul vacanței de vară, precum și pe aceea ca la elaborarea programelor de pregătire practică să fie solicitat sprijinul specialiștilor din întreprinderi. Intrucât Ministerul Educației și Învățământului nu va putea să pună dintr-o dată la dispoziția școlilor programe pentru fiecare meserie, fiindcă este vorba de un număr foarte mare de meserii, se vor putea elabora programe pentru clasele V—VIII, adică pentru acele clase unde se însușesc bazele meseriilor, dar nu și pentru clasele IX—XII. Vorbitorul a făcut totodată precizări privind sarcinile pregătirii practice în școlile din mediul rural, necesitatea diversificării profilului pregătirii tehnico-productive, sensul larg pe care trebuie să-l aibă pentru învățământ noțiunea de practică, judicioasă utilizare a cabinetelelor și laboratoarelor școlare.

Referindu-se la scopul urmărit prin introducerea pregătirii tehnico-productive a elevilor, vorbitorul a arătat că nu este vorba de a transforma școala generală de 10 ani sau liceul de cultură generală într-o școală profesională. Acestea sînt și vor rămîne și pe mai departe școli de cultură generală. Cînd vorbim însă de cultură generală este bine să se aibă în vedere cerințele actuale ale societății noastre, dezvoltarea științei și tehnicii contemporane. Conținutul culturii generale se schimbă de la o etapă la alta, pe măsură ce încorporează noile cuceriri ale minții omenești, cit și în funcție de comenziile sociale. Atît școala generală cit și liceul de cultură generală nu și-au propus să dea elevilor lor o calificare profesională. Prin pregătirea tehnico-productivă se urmărește o preprofesionalizare a elevilor, prin familiarizarea acestora cu principalele procese de producție din industrie sau agricultură, prin formarea unor deprinderi de muncă, cit și prin educarea dragostei pentru munca fizică.

În acest scop, la clasele V—VIII, elevii efectuează lucrări practice în lemn, metal și electricitate, iar cei din mediul sătesc mai desfășoară în plus lucrări în agricultură.

La clasele IX—X și anii I—IV de liceu elevii vor desfășura pe cit posibil activitatea practică într-o singură meserie timp de o zi pe săptămînă. Experiența obținută pînă în prezent arată că la clasele IX—X, în unele meserii din domeniul industriei ușoare și alimentare, elevii și-au însușit principalele operațiuni pînă la nivelul calificării.

Vorbitorul a atras atenția că în toate localitățile în care funcționează școli profesionale, domeniile în care elevii de la clasele IX—X fac practică să fie corelate cu profilul acestor școli. Pe această cale se va asigura o legătură firească între școala generală și școala profesională.

De asemenea, vorbitorul s-a referit la necesitatea antrenării fetelor, pe lângă lucrările de gospodărie și menaj, în activități cu caracter industrial cum ar fi mecanică fină, electrotehnică, montaj etc.

În continuare vorbitorul s-a referit la acțiunile pe care urmează să le întreprindă Ministerul Educației și Învățământului pentru dezvoltarea în continuare a acestei importante probleme pedagogice și sociale.

La sfîrșitul celor două zile de vizite, dezbateri, confruntări de opinii și schimburi de idei, inspectorii generali s-au întîlnit în sala de festivități a Liceului „Mihai Viteazul” din Turda cu tovarășul Leonte Răutu, membru în Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, care a abordat cu acest prilej unele dintre problemele actuale ale învățămîntului nostru. Reținem cîteva concluzii pe care le rezumăm în rînd-

durile de mai jos. Tovarășul Leonte Răutu a făcut o apreciere pozitivă asupra rezultatelor obținute cu sprijinul organelor de partid și de stat, în județul Cluj, subliniind, în același timp, succesele realizate în toate județele țării, în transpunerea în viață a hotărîrilor conducerii de partid cu privire la mai strînsa legătură a învățămîntului cu producția.

Pornind de la rezultatele bune, tovarășul Leonte Răutu a făcut, în continuare, recomandarea inspectorilor generali să urmărească realizarea unei mai mari diversificări a profilului meseriilor indicînd ca în stabilirea profilului lor, să se aibă în vedere atît cerințele economiei locale cit și interesele elevilor.

Referindu-se la cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la Conferința pe țară a secretarilor comitetelor de partid și a președinților consiliilor populare comunale, tovarășul Leonte Răutu a arătat că o problemă cu totul specială pentru școlile și liceele din mediul rural o constituie faptul că în viitorii ani se va realiza un program intensiv de mecanizare a agriculturii, ceea ce va conduce la crearea unui nou tip de muncitor agricol, posesor al unei tehnologii avansate. Îndeletnicirile practice ale elevilor din mediul rural vor trebui să țină seama de această realitate. Este necesar, a subliniat mai departe tovarășul Leonte Răutu, să fie atrase în activitățile productive și fetele, avînd în vedere că, pe viitor, un număr mai mare de femei vor munci în agricultură.

Apreciînd expoziția organizată la Liceul „Emil Racoviță” din Cluj, tovarășul Leonte Răutu a atras însă atenția asupra faptului că există tendința ca în unele școli activitățile practice să se rezume la artizanat. Fără a renunța la lucrările de artizanat, va trebui să avem în vedere că accentul principal se cuvine pus pe meseriile de bază ale economiei naționale.

Tovarășul Leonte Răutu s-a mai referit și la faptul că pregătirea practică a elevilor trebuie înțeleasă într-un sens larg, nu numai ca muncă în ateliere, ci și ca activitate în laboratoare. Este necesar ca în cadrul unor discipline cum sînt fizica, chimia, biologia, elevii să nu se rezume numai la expunerea unor experimente, ci să treacă în mod treptat la efectuarea unor analize, la rezolvarea unor probleme tehnologice. Cunoștințele din cadrul acestor materii trebuie să fie predate în strînsă legătură cu cerințele producției. Alături de cunoștințele teoretice, elevii trebuie familiarizați cu procesele tehnologice.

Pentru a putea face față problemelor de viitor ale activităților productive în școli trebuie acordată mai multă atenție dotării laboratoarelor școlare și în mod deosebit, liceelor cu clase speciale. În dotarea laboratoarelor va fi nevoie să se apeleze mai mult la sprijinul întreprinderilor, al instituțiilor de cercetare și de învățămînt superior.

Referindu-se la liceele pedagogice, vorbitorul a subliniat necesitatea ca învățămîntul pedagogic să aibă în vedere toate sarcinile pe care vor trebui să le îndeplinească, mai ales în mediul rural, cadrele didactice, rolul lor de propagatori ai culturii, ai conștiinței socialiste în școală și în afara școlii. Ministerul Educației și Învățămîntului are sarcina de a pregăti mai bine cadrele didactice pentru multitudinea de sarcini care vor fi puse în fața școlii.

În legătură cu problema predării științelor sociale, s-a arătat că s-au adus multe îmbunătățiri urmînd ca, în continuare, să se acorde atenție conținutului și modului de predare, pasiunii profesorului și artei lui de a preda, de a înrîuri, de a influența, de a trezi interes. Se mai pune problema unei popularizări mai largi a aspectelor actuale ale politicii partidului. Va trebui să se găsească o formă mai directă de informare a elevilor asupra principalelor aspecte ale vieții interne și internaționale, ale politicii partidului, o formă adecvată, interesantă.

Vorbînd despre necesitatea de a ne preocupa continuu de perfecționarea învățămîntului, tovarășul Leonte Răutu a atras atenția asupra obligației de a ne preocupa totodată de asigurarea stabilității sale, de a evita acele schimbări care sînt de natură să situeze școala într-un regim de tranziție perpetuă.

OCTAVIAN BUZESCU

INFORMATICA ÎN DISCUȚIE LA „LEOPOLDINA“

Evoluție și informație ● Omul este sau nu o excepție de la întâmplările naturii? ● Raportul om-mașină ● Spre o cibernetică antropologică ●

În adunarea anuală a Academiei „Leopoldina“ care a avut loc nu de mult și la care am participat în calitate de membru titular al acestui prestigios for al oamenilor de știință, comunicările au fost axate pe o temă extrem de interesantă: **Informatica**. Două dintre lucrările prezentate — „Evoluție și informație“ și „Omul și mașina“ — mi-au reținut atenția prin acuitatea problemelor pe care le-au abordat.

Astfel, profesorul Eigen de la Göttingen, vorbind despre evoluție și informație a dezvoltat o teorie moleculară pentru selecție și organizare proprie, arătând cum se produce informația ca proprietate valorică, fundamentată, din punct de vedere fizic, într-un sistem de materii care se reproduce. Valoarea de selecție determină conservarea și evoluția ulterioară a unui conținut informațional apărut întâmplător. Ea permite valorificarea proprie a sistemului și conține numeroși parametri definiți în sens cuantomecanic, care pot fi funcții complexe ale influențelor mediului înconjurător extern, ca și ale unor gradații interferente interioare.

Această teorie folosită în diferite sisteme moleculare arată că acizii nucleici conțin proprietatea selecției auto sau self instruite, dar într-o măsură atât de mică încât nu este suficientă pentru acumularea reproductivă de informație. Faptul se datorește împrejurării că reacțiile complementare în interacțiune ale modulelor-materialelor de acid nucleic folosite în experiment sînt prea slabe și nu pot da naștere la proprietăți calitative într-un volum remarcabil. Parametrii acestor reacții interferente au fost stabiliți experimental. Dintre reacții, proteinele dovedesc că au proprietăți catalitice ce pot fi folosite într-un ciclu reactiv pentru autoreproducere. Proteinele nu au însă capacitatea inherentă a self-instruirii sub forma reacțiilor interferente complementare ale acizilor nucleici.

O cuplare între ambele sisteme: acizi nucleici și proteine, pentru dezvoltarea reproductivă a sistemelor vii, este posibilă, fiind legată, se pare, de proprietățile catalitice ale proteinelor. Tratatul matematic — fiind vorba de sisteme de ecuații diferențiale neliniare — este relativ complicat. Pînă acum ea a putut fi realizată pentru un număr limitat de sisteme, cu ajutorul computerului. De aci rezultă că un asemenea sistem aduce cu sine, cu probabilitate finită, toate proprietățile necesare evoluției. „Sistemul“ formează un ciclu de reacții care se reproduce continuu, se îmbunătățește prin folosirea mutațiilor avantajoase și rămîne deschis pentru diferențieri complexe ulterioare, pe baza reacțiilor interferente multiple. El se poate elibera de cuplări parazitare, adică de informații „lipsite de valoare“ și are tendința de a forma structuri celulare.

Această teorie a profesorului Eigen poate fi fundamentată teoretic, dar nu poate arăta modul de desfășurare istoric al apariției vieții, deși explică principiile după care se desăvîrșește un asemenea mod de desfășurare. Ipoteza existenței unor molecule informative și condițiile pentru selecție pot fi descrise cu ajutorul mecanicii cuantice. Prin această teorie „spațiul-mort“ dintre fizică și biologie dispăre.

Profesorul Karl Steinbuch din Karlsruhe, în comunicarea sa „Mensch und Maschine“ a arătat că, la prima vedere, omul și mașina apar ca două lucruri foarte diferite. Omul este însuflețit, în stare

să observe, capabil să învețe, să procreeze și să coopereze în societate. Mașina este „moartă“, nefiind în stare să realizeze nici unul din atributele, nici una din însușirile omului. Această distincție fundamentală nu poate rezista totuși la o examinare mai temeinică. Într-adevăr, experiențele științelor naturii din ultimul secol au întărit această părere susținută de Democrit, Lucrețiu, La Mettrie și chiar de Descartes. După cum în secolul al XIX-lea diferențierea de bază **organic-anorganic** s-a arătat ca fiind de nesușinut și noțiunea de **neinsuflețit și insuflețit** pierde în secolul nostru din soliditatea sa. Laskowski consideră ca însuflețite acele unități care se pot dezvolta și înmulți pe baza unor procese de schimb de materie. Concepția după care omul este alcătuit din celule proprii lui, este din ce în ce mai abandonată, deoarece asemenea celule nu au putut fi descoperite; ceea ce, după cunoștințele noastre de astăzi, constituie omul este modul specific în care sînt clădite și aranjate celulele organismului și modul cum ele conlucrează, adică structura lui. Informatica a permis realizarea unui mare pas înainte în discuția teoretică privind această problemă. Grație ei s-a găsit categoria care desparte în mod evident experiența științelor naturii de întâmplările fizice. Evident, nu s-a putut încă demonstra în chip concludent că omul, ca ființă, poate fi explicat prin aranjarea materială a părților sale și a influenței lor reciproce.

În stadiul actual al științei, se poate spune, deci, că datele asupra omului sînt imprecise. Nu este vorba de două sisteme științifice legate între ele, ci mai mult de două poziții teoretice care nu-și pot furniza una alteia nici dovezi și nici contraziceri. Trebuie recunoscut că există puncte de vedere pragmatice, care pledează pentru prima teorie, adică pentru ideea că ființa omului poate fi explicată prin aranjarea materială a părților sale și influența lor reciprocă, dar există și un punct de vedere după care eliberarea spirituală a omului și explicarea fenomenelor genetice și fizice prin cauze materiale au produs o dezvoltare creatoare extraordinară, în timp ce premisa opusă a rămas sterilă. Nu trebuie considerat omul ca excepție de la întâmplările naturii, ci trebuie recunoscut că aceasta face parte din sistemul natural, ca partener al naturii extraomenești, cu care este în multiplă reciprocitate materială, energetică și informațională. Poziția sa deosebită nu constă în aceea că el se poate sustrage legilor fizicii, chimiei, biologiei, ci în aceea că el posedă o structură care îi permite să prevadă urmările comportării sale.

Credem că sîntem pe calea unei cibernetici antropologice, a spus profesorul Steinbuch, care readuce gîndul și acțiunea omenească la influența structurilor neuronale și humorale.

Slăbiciunea acestui prim mod de apreciere constă în deziluzionarea subiectivă: dacă omul, în final, nu este mai mult decît un sistem fizicește explicabil, ce „sens“ are atunci de a-l lua în serios?

PETRE VANCEA

*) Academia întemeiată în 1651 de către medicul Johan Lorenz Bausch, în orașul Schweinfurt am Main; principiul ei conducător a fost și este „a cerceta natura spre binele omenirii“ („Die Natur zu erforschen zum Segen der Menschheit“).

Acad. GRIGORE C. MOISIL :

„Pentru a rezolva o problemă de diagnostic e nevoie să putem gîndi abstract“

RED. : În ultimul timp calculatoarele au trecut masiv la aplicații economice, participînd așa-dar, la rezolvarea unor probleme foarte concrete ale activității umane. Totuși, într-un fel, ele nu au de-a face cu probleme concrete...

Gr. C. Moisil : Calculatorul nu are de-a face cu probleme concrete, ci cu probleme abstracte. Ele îi sînt date codificate.

RED. : Sub formă de numere, deci.

Gr. C. Moisil : Nu. Calculatorul nu are de-a face cu numere, ci cu anumite lucruri care au desen de număr, dar care nu sînt numere. Acestea sînt codurile. Dumneata știi ce este un cifru și o telegramă cifrată. Uneori, unele instituții, vrînd să păstreze secretul corespondenței întrebuințează un limbaj cifrat. Aceasta înseamnă că se construiesc două dicționare. Primul se cheamă cifru și arată precum urmează :

abac	79345
abajur	84213
abandon	21728
am	41277
un	90072

În cazul acesta eu pot să cifrez propoziția :

Am un abajur.

Codînd-o în :

41277 90072 84213

În cifru, cuvintele sînt în ordinea alfabetică. Primitorul unei telegramme cifrate întrebuințează descifratul. Acesta este un dicționar în ordinea crescătoare a numerelor :

00001	
21728	abandon
41277	am
79345	abac

84213	abajur
90072	un

Cel care a primit telegrama cifrată :

41277 90072 84213

Înlocuiește fiecare cod cu cuvîntul găsit în descifrador și obține textul „în clar“.

Tot astfel procedează cel care codifică instrucțiunile date calculatorului. Calculatorul decodifică. Vezi mata că în ideile de cod, codare, decodare nu intră nimic matematic. Dar ele înlocuiesc ceva concret cu un șir de semne convenționale. Cu astfel de lucruri trebuie să fie învățat să lucreze profesorul de informatică.

RED. : Dar matematicianul ?

Gr. C. Moisil : Profesorul de matematică a învățat să lucreze abstract și formal în toți anii de facultate. Iată de ce va putea să fie reciclat mai ușor pentru a da lecții de informatică. Cel care n-a învățat să lucreze abstract și formal poate să învețe acest lucru și după aceea poate să predea informatică.

RED. : De ce credeți că studenții institutelor de medicină ori ai celor de arte plastice au nevoie să învețe cu calculatorul ? Oare o scarlatină sau o stofă imprimată sînt ceva abstract ?

Gr. C. Moisil : Nu sînt ceva abstract, după cum nici un plan de transporturi al unui produs pe calea ferată nu e ceva concret. Dar pentru a rezolva o problemă de diagnostic e nevoie să putem gîndi abstract. Tot astfel pentru a pregăti o traducere cu calculatorul sau pentru a organiza producția unui film de desene animate e nevoie să lucrăm cu calculatorul. Dar toate lucrurile acestea nu le pot face matematicienii, pentru că nu putem presupune că la Facultatea de matematici să se învețe toate cele 10—20 mii de meserii în care se utilizează sau se vor utiliza calculatoarele de aici peste puțini ani.

I. PETRESCU

FORUMUL DIRECTORILOR CASELOR CORPULUI DIDACTIC

Nimic nu poate fi mai firesc decât un dialog între oamenii școlii asupra acelor probleme care îi preocupă și care, în ultima analiză, angajează (pe un plan superior) viitorul nostru, viitor înfrunțat de generațiile care astăzi se află pe diferite trepte ale instruirii și educației, iar mâine vor purta pe umerii lor responsabilități majore sociale și politice. Sigur, s-au dezbătut la prima consfătuire pe țară a directorilor caselor corpului didactic — consfătuire ținută în zilele de 6 și 7 ianuarie a.c. din inițiativa și sub îndrumarea Ministerului Educației și Învățământului și a Uniunii Sindicatelor din învățământ, știință și cultură, și despre care am informat cititorii în numărul trecut al revistei noastre — acele chestiuni „specifice” acestui departe cel mai numeros detașament al intelectualității noastre socialiste. Dar din fiecare cuvânt rostit, din fiecare propunere formulată se observa ușor că distincția între „specific” și „nespecific”, delimitarea între „dincoace” și „dincolo” de problematica proprie educatorilor nu poate fi în mod practic făcută.

Au fost discutate, cu acea înaltă conștiință cetățenească proprie intelectualității socialiste românești, înseși problemele actuale și de perspectivă ale științei și culturii noastre.

Prima întâlnire de lucru a directorilor caselor corpului didactic din întreaga țară a avut o dublă semnificație: pe de o parte, ea a prilejuit un bilanț al unei activități bogate în rezultate în pofida tineretii celor mai multe case ale corpului didactic, iar pe de altă parte, a constituit premisa certă — pe care o dă experiența acumulată — a unei activități ce se va desfășura la un nivel superior. Au fost dezbătute cele mai eficiente și mai operative modalități și forme pentru informarea permanentă și înarmarea politico-ideologică a oamenilor școlii în spiritul „seminarului ideologic” din iulie anul trecut, ca și în cel al documentelor Plenarei C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie 1971, au fost căutate căile cele mai rapide și practice de transmitere a informației metodologice și de specialitate la zi pentru întregul corp didactic; s-au confruntat opinii diverse în găsirea acelor forme funcționale care să asigure o prezență tot mai activă și continuă a caselor corpului didactic în viața școlii, a educatorilor.

Așa cum am informat cititorii, consfătuirea a fost deschisă de inspectorul general al județului, prof. Sterie Rădoi, care a salutat participanții în numele gazdelor și și-a exprimat convingerea că la sfârșitul acestor dezbateri toți cei de față vor pleca cu câteva concluzii de o mare utilitate practică în activitatea lor didactică.

Insemnătatea acestei manifestări de prestigiu a fost subliniată de către conf. univ. Petre Milcomete, secretarul Comitetului județean de partid Iași, care a spus între altele: „Reuniunea la care participăm, prima consfătuire pe țară a directorilor caselor corpului didactic, organizată în capitala județului nostru — veche cetate a științei și culturii românești — constituie un minunat prilej pentru realizarea unui rodnic schimb de opinii în activitatea acestor instituții, pentru cunoașterea reciprocă a preocupărilor factorilor de răspundere în acest domeniu și perfecționarea procesului de învățământ”.

În cuvântul său, prof. Ion Rizeșcu, director general adjunct în Ministerul Educației și Învățământului, a subliniat semnificația înființării caselor corpului didactic, care reiau o tradiție pozitivă a fostelor case ale învățătorilor pe o treaptă superioară calitativ, și a subliniat locul, rolul și rostul caselor corpului didactic în viața profesională a corpului didactic, ca și în cea obștească, precum și sarcinile care le stau în față și care decurg din îndatorirea fundamentală a școlii de a forma cadre necesare economiei, științei și culturii noastre socialiste. Vorbitorul a exprimat, în continuare, convingerea conducerii Ministerului Educației și Învățământului că această importantă instituție a educatorilor noștri va ști să fie la înălțimea încrederii investite în ea.

„Există de pe acum — a spus în cuvântul său prof. Elena Cojan, secretara Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățământ, știință și cultură — formulate clar obiectivele și principiile de organizare ale caselor corpului didactic, fiind înscrise în regulamentul de funcționare al acestora, care prevede atât funcțiile de perfecționare și documentare de specialitate și pedagogică a acestor instituții, de schimb de experiență între cadrele didactice, cât și faptul că ele reprezintă cadrul pentru activitatea politico-ideologică și cultural-educativă a sindicatelor din învățământ.” Subliniind ideea că, deși nu ființează de multă vreme, această instituție a acumulat o experiență prețioasă, vorbitoarea a continuat: „Confruntarea acestei experiențe, cristalizarea celor mai bune forme și metode, extinderea concepțiilor și sistemelor de lucru celor mai valoroase constituie scopul și esența acestei consfătuiri care sperăm să devină tradițională.”

Prof. Elena Cojan a subliniat câteva dintre atribuțiile caselor corpului didactic care le conferă autoritate și prestigiu. „Un atribut prețios al activității caselor corpului didactic ce trebuie permanent adin-

● Iași, ianuarie 1972 : prima consfătuire pe țară ● Casele corpului didactic — centre ale activității politico-ideologice și cultural-educative, importante instituții de perfecționare și documentare profesională ● Un util schimb de experiență, manifestări variate și interesante.

cit este prezența lor în centrul actualității preocupărilor din învățământ. Îndeosebi semnificativ este în această privință faptul că centrul de greutate al acțiunilor prezente îl constituie ideile de mare valoare teoretică și practică ale plenarei din noiembrie 1971, Tezele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care au dat o mare profunzime întregii activități de educare ideologică, etică și de echitate socială, deschizând implicit noi și ample perspective educării educatorilor. La numeroase case ale corpului didactic s-au inițiat și se desfășoară, cu multă eficiență, în colaborare cu cabinetele de partid, consultații utile atât în predarea disciplinelor din domeniul științelor sociale, cât și pentru orientarea ideologică-politică de ansamblu a cadrelor didactice.”

Un loc aparte în cuvântul tovarășei Elena Cojan l-a ocupat colaborarea dintre casa corpului didactic și celelalte foruri școlare, colaborarea strinsă între inspectoratele școlare și sindicatele din învățământ, filialele societăților științifice ale cadrelor didactice și instituțiile în atribuția cărora intră perfecționarea personalului didactic.

În continuare, prof. Elena Cojan s-a oprit pe larg asupra diverselor manifestări inițiate, organizate și conduse de către casele corpului didactic, asupra sprijinului pe care inspectorii de specialitate și metodiștii îl acordă masei corpului didactic în diverse probleme.

Referatul de bază al consfătuirii a fost susținut, așa cum era și firesc, de către organizatori. Prof. Aurora Tudose, directoarea casei corpului didactic, a prezentat câteva dintre principiile, obiectivele și realizările instituției pe care o conduce. Astfel, vorbitoarea a enumerat ca principii care au stat la baza organizării Casei corpului didactic din Iași următoarele: a) respectarea principiului muncii și conducerii colective a activității prin consultarea și antrenarea unui larg activ de cadre didactice din diferite activități și specialiști din diferite domenii de activitate (respectiv constituirea consiliului, a colectivelor pe specialități, a serviciului de documentare și a colectivului de conferențieri); b) asigurarea condițiilor necesare pentru ca instituția creată să devină un adevărat centru metodic de informare, documentare și cercetare; c) adaptarea activității la cerințele actuale ale școlii; d) respectarea principiului continui-

La Casa corpului didactic din Iași, care polarizează întreaga viață profesională și obștească a slujitorilor școlii din municipiu și județ, pulsează o intensă activitate de informare politică-ideologică și metodică de specialitate. În fotografia: prof. Aurora Tudose, directoarea Casei corpului didactic, în cabinetul de lucru.

tății în muncă. e) stimularea muncii de cercetare a cadrelor didactice în scopul valorificării propriei activități și a generalizării experienței pozitive. În urma unui sondaj, s-a creat premisa de a cunoaște oarecum caracterul neomogen privind pregătirea didactică și raportul dintre cadrele calificate și necalificate și în curs de calificare; tendința de

În continuare, vorbitorul a precizat exigențele pe care viața social-politică a țării noastre, ca și sarcinile de perspectivă le ridică în fața cadrelor didactice din învățământul de toate gradele, exigențe care privesc atât conținutul muncii directe din școală, cât și activitatea teoretică, profesională și obștească a acestora. În acest context general și climat politico-educativ deosebit de favorabil se înscrie și activitatea de la casele corpului didactic. Problemele puse în discuție la această deosebit de vie masă rotundă au fost: modul de organizare și sprijinire a muncii ideologice a cadrelor didactice de către casele corpului didactic, fără a se repeta sau suprapune învățământului ideologic (conținut, metode, mijloace); atribuțiile acestei instituții în sprijinirea pregătirii profesionale a cadrelor; acțiunile pe care le pot întreprinde în această direcție sindicatele din învățământ.

Intervențiile participanților — unele dintre ele deosebit de utile prin nuanțările și delimitările făcute — au fost axate pertinent pe problematica pusă în discuție.

La Liceul nr. 5 din localitatea a avut loc ședința de referate, în care au fost înfățișate concluziile (provizorii) ce se pot trage pe marginea experimentului în desfășurare organizat la această unitate școlară de către filiala Iași a Institutului de cercetări pedagogice, în colaborare cu colectivul de cadre didactice de aici: Aspecte ale perfecționării tehnologiei didactice la ultimele două clase de liceu. Experimentul s-a bucurat de deplina înțelegere și îndrumare a inspectoratului școlar județean, ca și de sprijinul substanțial al activului casei corpului didactic. El se află în cel de-al doilea an. Experimentul a cuprins toate disciplinele la ultimele două clase ale liceului de cultură generală, cu excepția dirigenției, educației fizice și a lucrărilor practice.

Întâlnirea absolvenților liceelor pedagogice din Iași, din promoția 1971, organizată de Inspectoratul școlar al județului Iași și de casa corpului didactic, a prilejuit un interesant schimb de opinii și în același timp, o confruntare a pregătirii școlare a tinerilor absolvenți și a modului cum s-au integrat în producție. Așa cum a arătat prof. emerit Sterie Rădoi, inspectorul general al Inspectoratului școlar al județului Iași, întreaga promoție de educatoare și de învățători din acest județ s-au prezentat la posturile unde au fost repartizați, integrându-se în climatul de muncă din unitățile de învățământ și în viața satului. În cuvântările rostite, profesora dirigintă Rodica Măcăreanu, Ana Coptil, directoarea Liceului pedagogic de educatoare, și de Elisabeta Alexandrescu, directoarea Liceului pedagogic de învățători „Vasile Lupu” din localitate, au subliniat necesitatea permanentizării legăturii dintre profesori și absolvenții liceului, crearea unei adevărate tradiții.

În încheiere, tovarășul Ion Rizeșcu, director general adjunct în Ministerul Educației și Învățământului, a adresat absolvenților îndemnul de a fi adevărate exemple în pregătirea lor profesională și politico-ideologică, de a fi prezenți permanent în viața politică și socială a satului.

NICOLAE SORIN
VIOLETA APOSTOL

Manuale cu infirmități...

În pedagogia specială pentru copiii deficienți, manualele ocupă un loc deosebit de important, iar alcătuirea lor formulează exigențe cu totul deosebite. Noțiunile trebuie în acest caz explicitate cât mai clar, pe înțelesul fiecărei categorii de elevi deficienți, fără a deforma în același timp conținutul lor științific.

Cît de departe apare însă de aceste exigențe întregul set de manuale de matematică ale învățămîntului special de surzi! Din motive de spațiu ne vom opri la câteva exemple, subliniind că ele nu sînt elemente de excepție, ci definesc modul de elaborare a acestor manuale, putîndu-li-se alătura, oricînd, zeci de alte formulări similare.

Așadar: „Care figură geometrică nu are latura frîntă închisă?” întrebă manualul de clasa a VII-a (pag. 115). Singurul răspuns ce se poate da acestei întrebări este: latura unde se frînge se și sîrsește. După definiția dată de manualele claselor a VIII-a și a IX-a noțiunea de prismă include și piramida, cîș și alte corpuri geometrice: „Corpul geometric care are un număr de fețe laterale egale cu numărul laturilor poligonului bazei se numește prismă”. Apoi, cu multă dezvoltare, se cere volumul unei „prisme pentagonale” cu baza un „trapez isoscel” (?!) (clasa a IX-a p. 97).

La fiecare pas înțelegi arbitrarul. Iată o problemă: Se dă o prismă triunghiulară cu înălțimea de 8 cm., laturile triunghiului de 8 cm., 6 cm., 3 cm., iar înălțimea triunghiului (corespunzătoare cărei baze?) de 1,53 cm. Deși problema este greșită,

manualul o rezolvă, alegînd la întimplare drept ba ă una din laturile triunghiului (cl. a VIII-a).

De regulă, elementele particulare sînt substituite celor definitorii. La dreptunghi se scoate în evidență întimplătorul, poziția laturilor față de teren (orizontale, verticale), nu ceea ce este permanent (laturi alăturate perpendiculare) (cl. a VII-a, p. 116). Sînt omise capitolele importante cu rol precumpănitor în pregătirea și desfășurarea activității profesionale a elevilor surzi. Astfel în manualele claselor a II-a și a IV-a se prezintă numai unitățile principale de măsură, în clasa a V-a se adaugă doar submultiplii metrului, iar în clasa a VI-a se formulează întrebări în legătură cu unitățile de măsură nepredate. Prin ordinea prezentată: 1) măsuri de greutate (în fapt de masă), 2) de capacitate, 3) de lungime, sînt necesitate posibilitatea și gradul de înțelegere al acestora. Ce poate fi prezentat mai clar, grafic sau mintal, metrul sau kilogramul?

Prin prezentarea materiei de învățămînt într-un mod arbitrar, nemetodic, manualele nu numai că nu îndeplinesc rolul de îndrumător, dar și derutează. Fraucțiile ordinare sînt exemplificate cu obiecte care nu se pot diviza grafic în părți egale: pentru întregi, franzela și sticla de lapte, iar pentru diviziuni, borcane și pahare de diferite mărimi. Tot pentru exemplificare se prezintă, pe o pagină întreagă, imaginea unei case în dublă ipostază: 1) cu geamul intact, 2) cu geamul spart. Cioburile neregulate căzute sub fereastră, exemplifică fracțiile

ordinare (!!) (clasa a VII-a, pag. 122).

Dar cîte lucruri „neobișnuite” conțin aceste manuale: formulele ariilor trapezului și trunchiului nu sînt deduse, se dau indicații greșite de citire a numerelor zecimale (clasa a VII-a) și explicații eronate despre fracții: „Într-un număr sînt $\frac{1}{4}$ de măr. În două mere sînt $\frac{1}{8}$ de măr (cl. a VII-a p. 70); la clasa a IV-a operația de înmulțire este ilustrată pe parcursul a 30 de pagini numai cu numere izolate. Contribuie oare acestea la dezvoltarea judecării elevilor?

Un alt caz ce merită să fie semnalat: problemele prezentate ca model de rezolvare nu solicită operații de analiză. Pentru înmulțiri sînt create problemele de tipul „Maria are 6 lei. Vasile are de trei ori mai mulți lei” (cl. a IV-a p. 117). Pentru împărțiri, probleme de tipul: „Într-un coș sînt 36 kg roșii, în altul de patru ori mai puține”. Ghicitoarea: „Ghici, ciupercă, ce-i?” își face de cap în acest capitol.

Densitatea deficiențelor acestor manuale, aîit în conținut cît și metodic — exceptînd pe cel de clasa a V-a — le fac de-a dreptul inutilizabile în predare. De altfel un experiment întreprins în școala noastră arată că elevii învață mult mai bine fără ele. Dar ce efort se cere din partea profesorului? A sosit de mult timpul să se treacă la îmbunătățirea sau reeditarea manualelor în spiritul observațiilor făcute de cei care predau în școlile speciale.

C. MANOLACHE

Nota proastă o merită tipografia!

„Produsele” întreprinderilor noastre poligrafice și ale editurilor sînt tot mai apreciate, atît pe plan național, cît și în străinătate. Ziarul, revista, afișul, cartea, albumul și alte tipărituri se prezintă în forme variate, au un conținut profund și cu rezonanțe multiple în conștiința cititorilor. Cartea școlară și cursul universitar completează asemenea străduințe. Tocmai de aceea apar mai distonante unele carențe ce se observă în tipărirea unor manuale școlare. Sînt lucruri, poate, „mărunte”, dar care afectează, după cum se va vedea, eforturile făcute de profesori și elevi pentru obținerea unor rezultate optime, în activitatea de învățare.

O cercetare întreprinsă în trei licee din Craiova („Nicolae Bălcescu”, „N. Titulescu” și „Tudor Arghezi”) la clasele a XII-a, a scos la iveală fenomene alarmante de neglijență din partea celor ce le-au tipărit (mai ales a Combinatului poligrafic „Casa Școlii”, dar și a altora, cum ar fi Întreprinderea

poligrafică „Banatul” din Timișoara).

Astfel, o serie de manuale de limba română au pagini care se repetă și altele care lipsesc. Altele au multe pagini unde literele sînt imprimate prea puternic, încît au devenit ilizibile. Unii elevi se plîng și de faptul că multe texte explicative au prea mulți termeni necunoscuți, pentru înțelegerea cărora trebuie să stea mereu cu dicționarul în mînă. Unele manuale de limba latină au pagini albe. Există manuale de istoria românilor care au 12 pagini netipărite, sau pagini tăiate pe jumătate, coperți inversate.

Am găsit în unele manuale de psihologie omisiuni masive de pagini (de la nr. 16 la nr. 33 și de la 48 la 65) și repetarea altora („memoria”, „învățarea” și „imaginația”); în alte manuale (tot de psihologie), capitolele sînt inversate și unele pagini ilizibile. „Filozofia și socialismul științific” a făcut surprize „tari” unor elevi, prin numă-

rul mare de pagini lipsă (de la nr. 26 pînă la 139), prin repetarea unor capitole și prin paginile albe (194, 195, 198, 199, 202, 203... în total: 16)... Științele exacte n-au făcut nici ele excepție. La „Elemente de analiză” lipsește capitolul „Volum” și se repetă altul. De asemenea, unele formule sînt greșite. Totodată, în manualul de algebră se găsesc pagini albe, netipărite. Din unele manuale de fizică lipsesc „Optica” și „Fizica atomică”, iar coperțile sînt inversate. Chimia are și ea pagini lipsă (de la 35 la 49), repetări de capitole (Acizii carbonici) și altele în minus („Alchidele” și „Cetonele”). La biologie, unele manuale au tipărite rîndurile unele peste altele, devenind astfel, ilizibile. Peste 300 de manuale au defecte, la cele 18 clase cercetate! Și trebuie reținut faptul că investigația s-a limitat doar la clasa a XII-a!

Sînt acestea doar niște „lucruri mărunte”, inerente producției masive de manuale școlare și fără importanță? Și, mai ales, rămîn ele fără urmări asupra activității de învățare și asupra formării personalității elevilor? Hotărît, nu! Pentru că mulți elevi, nesuszînd din vreme lipsurile din manuale, se trezesc că n-au după ce învăța acasă, mai ales în cazul că nu și-au luat notițe în clasă. Am găsit, ca urmare, peste 78 de note 2 și 3, primite pentru nepregătire la lecție, dar care erau motivate de elevi prin defectele manualelor. La acestea se adaugă derutarea unor școlari, prin paginile intercalate, ilizibile sau unele date și formule incorecte. O altă urmare nedorită este și faptul că elevii pot să-și formeze o concepție greșită despre muncă, în general, sub influența „rabatului” făcut calității acestor tipărituri.

Noi considerăm că este posibil și absolut necesar să nu se greșească de loc și — de aceea — am vrut să sesizăm aceste lucruri, știind mai ales că producția pentru anul școlar 1972—1973 este pregătită de pe acum.

Nu știu dacă Editura didactică și pedagogică a inițiat vreun sondaj în legătură cu editarea manualelor, condițiile în care au fost tipărite și cum s-au primit în școli în 1971. Poate ar fi avut și alte surprize.

MILTIADU IONESCU

Citim sau privim?

Trăim o eră a imaginii. Emisiunile de televiziune, filmele sînt deseori preferate textului tipărit. E un fapt. Evidențele fac adevărate tururi de forță ca să pună textele clasice în cît mai multe imagini. Armate întregi de graficeni, fotografi, experți în montaj publicitar lucrează zi și noapte pentru a scoate cartea din impas, pentru a-i da un nou brevet de circulație. Astfel, dintr-o anchetă efectuată recent în Franța reiese că la o medie de 28 de pagini din reviste pentru tineret, 25 sînt destinate ilustrațiilor, o pagină jocurilor distractive și numai patru pagini textului.

Eroziunea textului a făcut pe unii să-i prevadă cărții un sfîrșit iminent. Locul volumelor cu coperțile roase de vreme este luat cu asalt de casete cu microfisme și diapozitive.

Bibliofili, rafinații degustători ai licorilor tipografice, gîndesc, desigur, cu amărăciune cum sursa atitor fericirii tactile dispore cu încetul. Bibliotecarii vor trebui, de asemenea, să se impace de pe acum cu ideea că munca lor va fi preluată de sisteme automatizate de prelucrare, depozitare și regăsire a informațiilor. Iar cititorul, cu ochiul adaptat ritmului de succesiune al imaginilor capodoperelor transpuse pe ecran, nu va mai avea nevoie, să zicem, de creație pentru a sublinia un pasaj, un citat interesant dintr-o pagină oarecare, ci doar pentru a-și nota sigla de referință cu ajutorul căreia să poată mai tirziu reveni asupra celor văzute.

Așa să fie? Paradoxal, statisticile mondiale indică creșterea explozivă a publicațiilor. Deși mijloacele audio-vizuale se perfecționează continuu, se pare că existența lor distragă de la lectură doar categoriile de cititori puțin rezistenți, vulnerabili. Televiziunea și filmul biruie indeobște „mica literatură”, publicațiile mediocre. Un pedagog reputat spune pe bună dreptate că aici ce nu citește pentru că cinematograful și televiziunea le ocupă timpul liber, n-ar fi citit mai mult, chiar fără aceste distracții moderne; ei ar fi jucat cărți sau popice și ar fi cedat covîrșitorului roi de obligații și plăceri parazitare care fac să șomeze inima, gîndirea, cartea.

Cu alte cuvinte, concurența text-imagine nu este decît aparentă. Cartea va continua să rămînă unul din principalele mijloace de informare, deși s-ar putea ca aspectul ei să se schimbe și ceea ce numim astăzi „carte” să aibă altă înfașurare în viitor. Cititorul însă va avea înainte un text scris pe care să-l poată citi în ritmul voit și să-l reia de cîte ori va simți nevoia.

Nevoia unui text util, frumos.

COSTACHE OLĂREANU

Vlasiu

MAMA ȘI FATĂ

O ierarhizare a problemelor

Adeseori calitatea de inspector școlar șef al județului Brașov m-a pus în situația de a răspunde unor întrebări formulate în diverse moduri de diferiți directori de școli, dar având în esență același conținut. „Sintem solicitați de o multitudine de probleme. Cum să le grupăm, cum să le ordonăm pentru a le soluționa pe cele, în primul rând, importante?”

Reflectând la această întrebare în căutarea unui răspuns judicios, am ajuns să conturez unele idei care fac obiectul rândurilor de față. Nu am pretenția de a considera că dau răspuns ideal. Poate fi însă o formulă de lucru care permite, în orice caz, o ordonare a activității. Sînt desigur, între sarcinile directorului, între problemele pe care este solicitat să le soluționeze zilnic unele cu valoare primordială și altele de natură secundară, derivate din acestea sau chiar exterioare lor. De aici necesitatea de a ști precis care sînt acele probleme principale, în sfera cărora se înscriu mai mărunt decurgînd din ele, pentru a le acorda ponderea cuvenită în raport cu cele neesențiale.

Cred că, în primul rînd, orice director trebuie să se gîndească la faptul că are de condus un colectiv de profesori. Iar prima problemă care trebuie să și-o pună în legătură cu aceasta este perfecționarea lui, pregătirea lui ideologică, politică, de specialitate, pedagogică și metodică. Această pregătire în multiple planuri este o condiție obligatorie pentru desfășurarea unei munci de calitate. Conduita colectivului de profesori, disciplina în muncă și comportamentul etic în general sînt, de asemenea, elemente fără a căror riguroasă urmărire nu poate fi înțeleasă buna desfășurare a procesului didactic.

Aceasta în ceea ce privește echipa de lucru, colectivul de profesori. Dar în ceea ce privește procesul instructiv-educativ? Fi-rește, aspectele pe care se impune să le urmărească un director decurg din datoria generală a învățămîntului de a forma oameni apti să contribuie la dezvoltarea economică, socială, culturală și politică a țării noastre. Pe această linie de idei se situează în primul rînd problemele de ordin educațional, de cultivare și formare a tineretului în spiritul filozofiei și eticii comuniste. Se pune totodată problema educării tineretului în spiritul dragostei față de muncă, asigurîndu-i-se în acest scop cultura tehnică necesară activității productive. Pregătirea elevilor pentru muncă se realizează îndeosebi prin activități practice care se desfășoară în cadrul atelierelor-școală și în unități economice. (Pentru directorii din județul nostru această preocupare este cu atît mai importantă cu cît ne-am propus ca în cursul actualului an școlar să amenajăm atelieres-școală în toate liceele și școlile generale.)

O sarcină deosebit de importantă o constituie și generalizarea învățămîntului de 10 ani. Astfel că, în atenția directorilor de școli generale, trebuie să stea școlarizarea tuturor copiilor care au împlinit vîrsta corespunzătoare învățămîntului general de 10 ani. Referindu-mă din nou la județul nostru, aș cita aici exemplul unor școli cum sînt cele din Tirlungeni, Hălchiu, Ormeniș, Comăna și alte cîteva unde în anul școlar trecut un număr de copii au rămas în afara școlii și unde, cu atît mai mult, directorii nu trebuie să piardă din vedere această problemă.

Receptiv la cerințele școlii moderne, urmărind diversificarea

învățămîntului postgeneral și a celui universitar, cunoașterea variatelor profesii pentru care se pot pregăti elevii, directorul trebuie să supravegheze totodată orientarea școlară și profesională a elevilor. În acest domeniu, județul nostru a acumulat o experiență pozitivă care poate fi preluată și de alte școli. Aș cita liceele „Dr. Ion Meșotă”, nr. 4, „Unirea”, Grupul școlar U.A.B. și Școala generală nr. 5 din Brașov, precum și Liceul „Radu Negru” din Făgăraș, liceele din Zărnești și Codlea ș.a. în care au fost organizate laboratoare sau cabinete de orientare școlară și profesională.

În același timp, directorii nu trebuie să uite nici o clipă datoria lor de a contribui la modernizarea învățămîntului. Procesul modernizării vizează atît conținutul, cît și metodele și mijloacele utilizate în procesul instructiv-educativ. Urmărind deci măsura în care profesorii se preocupă de renovarea conținutului lecțiilor lor, a metodelor de predare, directorul trebuie să se îngrijească totodată de asigurarea condițiilor de lucru ale acestora, de amenajarea și dotarea unor laboratoare, cabinete și ateliere corespunzătoare exigențelor învățămîntului modern.

Intră, de asemenea, în obligațiile directorului datoria de a urmări și stimula contribuția cadrelor didactice la activitatea social-culturală și obștească, la culturalizarea maselor.

Așa cum arătam la început, nu pretind să fi dat aici o rețetă cu valabilitate universală. Ea poate fi modificată și îmbunătățită de la caz la caz. Ordinea problemelor poate fi schimbată. Am încercat doar să schițez un sumar al problemelor esențiale care trebuie să se aple în permanență în atenția directorului de școală și a căror urmărire mi se pare indispensabilă pentru a asigura o bună orientare muncii personalului didactic.

PETRE LUDOSAN

PLANUL DE ÎNVĂȚĂMÎNT

pentru liceul de cultură generală — învățămîntul seral și fără frecvență cu durata de 5 ani

Nr. crt.	Obiectele de învățămînt	Secția reală					Secția umanistă				
		I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V
1.	Literatura română	3	3	2	2	2	3	3	2	2	2
2.	Limba modernă studiată în continuare *)	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3
3.	Limba latină	1	—	—	—	—	1	1	1	1	—
4.	Istoria universală	—	—	2	—	—	—	1	1	2	—
5.	Istoria României	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3
6.	Economia politică	1	1	—	—	—	1	1	—	—	—
8.	Filozofia	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—
7.	Socialismul științific	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—
9.	Psihologia și logica	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—
10.	Istoria literaturii universale	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
11.	Matematica	4	4	4	3	3	4	2	1	—	—
	a) Algebra	(2)	(2)	—	—	—	(2)	(1)	—	—	—
	b) Geometrie plană	(2)	—	—	—	—	(2)	—	—	—	—
	c) Geometrie în spațiu și trigonometria	—	(2)	(1)	—	—	—	(1)	—	—	—
	d) Geometrie analitică	—	—	—	(1)	—	—	—	—	—	—
	e) Elemente de algebră superioară	—	—	—	(1)	(1)	—	—	—	—	—
	f) Elemente de analiză matematică	—	—	(3)	(1)	(1)	—	—	(1)	—	—
	g) Elemente de teoria probabilităților și statistică matematică	—	—	—	—	(1)	—	—	—	—	—
12.	Fizica	2	2	2	3	3	2	2	2	1	2
13.	Chimia	2	2	1	1	2	2	1	2	2	1
14.	Științele biologice	2	2	1	1	2	2	1	2	2	2
	a) Filogenie și paleontologie	(2)	—	—	—	—	(2)	—	—	—	—
	b) Elemente de anatomie și fiziologie comparată	—	(2)	—	—	—	—	(1)	(1)	—	—
	c) Reproducerea și ereditatea	—	—	(1)	(1)	—	—	—	—	(2)	—
	d) Biologie generală și umană	—	—	—	—	(2)	—	—	—	—	(2)
15.	Geografia	—	—	1	1	2	—	—	1	1	2
	a) Geografia economică a lumii	—	—	(1)	(1)	—	—	—	(1)	(1)	—
	b) Geografia R.S.R.	—	—	—	—	(2)	—	—	—	—	(2)
	TOTAL GENERAL	17	17	17	17	16	17	16	17	16	15
Dirigenția		Cîte o oră la două săptămîni									

Notă :

1. Planul pentru învățămîntul liceal seral și fără frecvență de cultură generală, aprobat prin Ordinul ministrului educației și învățămîntului nr. 39/1972, se va aplica treptat, începînd cu anul școlar 1972—1973. În anul școlar 1972—1973, planul de învățămînt de mai sus se va aplica numai la anul I de liceu — învățămînt seral și fără frecvență. La anii II—IV — învățămîntul seral — se va aplica planul pentru învățămîntul liceal seral valabil în anul școlar 1971—1972, cu următoarele precizări :

a) la anul II se introduc studiul Economiei politice, în cîte o oră pe săptămînă, și studiul Socialismului științific, în cîte o oră pe săptămînă;

b) la anul II nu se va studia Istoria medie, întrucît acest obiect nu se studiază nici la anul II — secția reală a liceului de cultură generală — învățămînt de zi.

2. La liceele de cultură generală cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare — învățămîntul seral și fără frecvență — se include și studiul Literaturii materne, în cîte trei ore săptămînal la anii I—II și în cîte două ore săptămînal la anii III—V.

* Predarea limbii moderne se va face prin scindarea clasei în două grupe.

La Liceul „St. O. Iosif” din Rupea

UN CABINET DE ȘTIINȚE SOCIALE

După trei săptămîni de muncă intensă, la Liceul „St. O. Iosif”-Rupea, județul Brașov, a fost inaugurat cabinetul de științe social-politice. Noul cabinet vizează, înainte de toate, îmbunătățirea predării științelor social-politice, o cunoaștere aprofundată a politicii interne și externe a partidului, a realizărilor economiei naționale și a principalilor indici prevăzuți pentru cinci-anul în curs.

În partea dreaptă a cabinetului atrage atenția un panou de înălțimea peretelui, cuprinzînd principalii indici ai cinci-anului. Alături de acest panou se află harta economică a județului care, printr-un sistem de beculțe viu colorate, indică aproximativ 70 de obiective industriale deja existente, și cele în construcție sau de perspectivă. La extremitățile cabinetului au fost plasate două dispozitive — stativ pentru pliante și alte materiale cu conținut propagandistic. Ele permit, prin materialele expuse, cunoașterea istoriei P.C.R., pre-

cum și principalele momente ale luptei acestuia pentru libertate și socialism. În stînga catedrei, printr-un dispozitiv de minuire, sînt puse de cîtore profesor planșele corespunzătoare lecției discutate la ora de curs. La dreapta catedrei se află „tabla magnetică”, o construcție pe cît de simplă pe atît de ingenioasă. Cu ajutorul ei se poate demonstra felul în care diversele fenomene economice, industriale etc. se întrepătrund prin simpla schimbare a locului pe care îl ocupă termenii și indicatorii de relație aflați la îndemîna profesorului. Destinația catedrei din clasă este aici, în cabinet, cu totul alta. Ea a devenit o masă de comandă pentru cele două magnetofone și pentru aspectomat. Profesorul poate înregistra pe bandă de magnetofon cuvîntări transmise la radio și tv, lecții, consultații, precum și răspunsuri ale elevilor. Clasică tablă neagră a fost înlocuită cu un ecran confecționat din sticlă

mată servind pentru scris și proiecția imaginilor de pe diapozitive cu ajutorul aspectomatului. Mărirea și claritatea imaginilor permit o îmbinare armonioasă a cunoștințelor cu explicația „pe viu”.

În camera alăturată cabinetului se află instalate aspectomatul și aparatul de proiecție pentru film ingust. Aparatul proiectează filmele tot pe tabla de sticlă mată, dar o face prin intermediul unei oglinzi de cristal aflată la 45° față de ecran.

În această încăpere se află și biblioteca cuprinzînd cărți corespunzătoare materiilor ce se vor preda în cabinet. Lecții de ziare, un fișier tematic, judicios întocmit. Tot aici sînt depozitate planșele, realizate cu migală pe cartoane ușor de minuit.

Pentru fiecare profesor care își desfășoară lecțiile în cabinet, cît și pentru elevi, valoarea și eficiența sa sînt incontestabile.

ILIE SOLOVIEV

Perfecționarea cadrelor didactice din R. S. Cehoslovacă

Unul din elementele esențiale ale influenței asupra elevilor îl constituie personalitatea profesorului și a celorlalți factori de educație. De aceea, în republica noastră se pune un accent deosebit atât pe nivelul ideologic și politic al celor ce pregătesc tinăra generație, pe buna lor pregătire pedagogică și profesională, cât și pe calitățile care trebuie să-i caracterizeze ca pedagogi ai școlii socialiste.

Bineînțeles, câștigarea autorității profesionale este un proces de lungă durată, ea depinzând înaintea de toate de profesorul însuși, de eforturile făcute de el pentru a-și completa și îmbogăți pregătirea, de prezența lui activă în viața politică și culturală a societății. Dar un rol de seamă revine și directorului școlii, ca și întregului sistem de perfecționare a cadrelor didactice din republică.

Directorul școlii devine un factor important în ridicarea nivelului ideologic, politic, pedagogic și profesional al învățătorilor și profesorilor prin sprijinul sistematic și consecvent pe care îl acordă acestora, prin ajutorul direct acordat tinerelor cadre. Una din căile prin care el și, în general, școala noastră materializează acest sprijin sunt grupele metodice. Forme colective de muncă în școală, grupele acestea înscriu în activitatea lor controalele mutuale, lecții model, aprofundarea literaturii pedagogice și de specialitate de către toți membrii lor.

Alte mijloace de sprijinire a cadrelor didactice în munca lor de perfecționare profesională sunt centrele pedagogice de district și institutele pedagogice regionale. Aceste organisme facilitează schimbul larg de experiență între profesori, îi pun la curent cu noutățile în domeniul științelor, organizând conferințe, lectorate, seminarii pe teme ideologice, politice, pedagogice și profesionale; de asemenea, ele inițiază cursuri

practice (de exemplu de limbi străine, de acțiune în laborator etc.), excursii etc. În asemenea forme de perfecționare, cadrele didactice au posibilitatea să-și însușească noile metode didactico-pedagogice, să se familiarizeze cu principiile actuale ale muncii de învățământ, cu tehnica didactică modernă și eficientă. Institutele pedagogice regionale organizează și cursuri de instruire pentru directorii școlilor de ciclu I (școala fundamentală de 9 ani) și se ocupă de pregătirea altor cadre cu perspective pentru munca de conducere în învățământ.

Totodată institutele pedagogice regionale și centrele pedagogice de district studiază experiența pedagogică înaintată și o popularizează pe diverse căi. Realizările deosebite obținute în muncă didactico-pedagogică sunt inserate în programul lecturilor pedagogice de district și regionale, astfel încât să fie cunoscute și de alți profesori. Cele mai bune lucrări de prezentare a experienței înaintate sunt valorificate și pe scară națională, fiind publicate și popularizate sub diferite forme publicului larg de slujitori ai școlii. De altfel, institutele pedagogice regionale și centrele pedagogice de district obișnuiesc să tipărească numeroase materiale metodice, de specialitate, culegeri și studii privind experiența pedagogică avansată etc.

Forurile superioare de resort acordă și ele cadrelor didactice un ajutor organizat de mare preț. Astfel, se organizează anual cicluri de studii al căror conținut este propus de institutele pedagogice și aprobat de Ministerul Educației. O altă formă de studiu sunt cursurile postgraduale de la școlile superioare, prin care cadrele didactice cu o pregătire universitară sunt puse la curent cu ultimele noutăți în domeniul specialității, al științelor și culturii.

Dr. FRANTIŠEK LISKA
JAROSLAV HLADKY

BRATISLAVA

Laboratorul, de neînlocuit în perfecționare

Prof. WILBERT LE PAGE

Calculatoarele în școală

Inginer electronist și matematician de renume internațională, autor al unor lucrări științifice de valoare („Variabile complexe, transformări Laplace”, „Știința electricității” etc.), profesorul Wilbert Le Page este decanul Facultății de electronică și calculatoare a Universității Syracuse din New-York. Specialitatea sa, precum și funcția didactică pe care o deține într-o facultate cu un profil — azi — atât de ispititor („viitorul este al calculatoarelor” exclamă pe bună dreptate acad. Aurel Avramescu, într-o convorbire recentă cu redactorul nostru), ne-a făcut să profităm de prezența în România, ca invitat al Academiei R.S.R., a profesorului new-yorkez, pentru a-l cere unele păreri în legătură cu folosirea calculatoarelor în școală.

Așadar:

— Cum apreciați dumneavoastră prezența — de azi și de mâine — a calculatoarelor în procesul de învățământ?

Wilbert Le Page: Calculatoarele joacă și vor juca un rol foarte important în procesul de învățământ. Utilitatea lor crește în masa celor interesați o dată cu posibilitatea, deschisă de tehnica modernă, de a le face folosibile de la distanță, deci de către un număr larg de persoane.

Dar calculatorul va fi utilizat în învățământ nu numai direct, ci și indirect, în probleme de gestiune, de administrație, cum ar fi în organizarea unei mari biblioteci etc.

— Experiența de până acum a evidențiat două moduri de folosință a calculatoarelor direct în procesul de învățământ. Calculatorul, ca obiect de studiu (observare) și exercitare în vederea formării deprinderilor de lucru cu el (mă gândesc, de exemplu, la acele minicalculatoare care s-au pus în practică mai ales în învățământul liceal, secundar); și calculatorul-instrument de învățare, de adăncire mai eficientă a unor domenii ale științelor, cum probabil se întâmplă și în universitatea dumneavoastră.

V-am ruga să ne arătați care sint beneficiile aduse de calculatoare, din acest din urmă punct de vedere.

Wilbert Le Page: Tinărul va putea să învețe foarte mult cu computerele. Acestea îi permit, printre altele, să rezolve din ce în ce mai multe probleme care necesită un număr mare de calcule. Efortul și timpul astfel economisite vor putea fi dedicate muncii de adăncire, pentru mai buna înțelegere a problemelor teoretice. Aceasta îmbunătățește nebanuit de mult — calitativ și cantitativ — orizontul profesional, de pregătire al tinerilor.

— Ce greutăți există în adoptarea echipamentului informatic de către școală?

Wilbert Le Page: Prima greutate este costul foarte mare al computerelor și al terminalelor. Dar este de prevăzut ca el să scadă din ce în ce așa că, probabil, în viitor nu costul va fi impedimentul principal.

A doua piedică ține de factorul uman. În general, profesorii se dețin cu greu să părăsească vechile metode de predare și să le învețe pe cele noi...

— Introducerea calculatoarelor în procesul de învățământ și, în general, a mijloacelor tehnice moderne de predare și de învățare produce — este cert — unele mutații în raportul afectiv dintre profesor și elev sau student. Mulți se pling de o anumită sărăcire afectivă a acestei relații. Dumneavoastră de ce părere sunteți?

Wilbert Le Page: De fapt, nu e vorba de o părere, ci de o constatare. Studentul, putând să învețe foarte mult cu ajutorul calculatorului, simte mai acut nevoia să discute cu profesorul pe marginea problemelor pe care le adăncește sau care se evidențiază. Dacă profesorul este receptiv la aceste trebuințe — declansate deci de folosirea calculatorului — și discută cu tinărul, se va produce o mai mare apropiere între ei, chiar mai mare decât în activitatea didactică axată pe metode și mijloace tradiționale.

Așadar, dacă folosim cu înțelepciune prezența calculatorului în procesul instructiv, legătura afectivă cu cei pe care îi pregătim nu va slăbi, ci, dimpotrivă, se va adânci, se va îmbogăți.

STELA PREDESCU

Telex

În U.R.S.S. se desfășoară, de mai mulți ani, experimente foarte interesante pentru învățarea în timpul somnului. La Institutul politehnic „V.I. Lenin” din Moscova, de exemplu, metodele hipnopedice sint aplicate în studiul limbilor străine.

„Clasele de... dormit” sau, mai științific „laboratoarele hipnopedice” dispun de camere speciale în care „dorm” elevii. Aceste încăperi au un geam spre sala cu aparate. De aici, profesorul operator transmite în cla-

să lecțiile de limbă străină — cuvinte, combinații de cuvinte, propoziții — urmărește starea elevilor. Lecția durează toată noaptea. După două luni de asemenea studii, un grup experimental de studenți și-a însușit nu mai puțin de 2500 de cuvinte. După opt luni ei își însușiseră 98% din materialul ce le-a fost predat!

Pentru cele 7 milioane și jumătate de mame din Franța ocupate în timpul muncii, problema supravegherii și îngrijirii copiilor în timp ce ele lipsesc de acasă continuă să rămână aproape nerezolvată. În 16 departamente

ale țării nu există nici o creșă, iar în altele 17 funcționează câte una singură.

Urmările acestei stări de lucruri sint dintre cele mai neplăcute pentru sănătatea morală și fizică a copiilor. Recent, un cotidian francez punea în legătură cu aceste carențe chiar numărul mare de accidente întâmplate celor mici — în 1971 trei mii de accidente mortale.

În ultimii zece ani Ministerul Învățământului din Marea Britanie a alocat sume importante pentru construcția bibliotecilor universitare. Ca urmare, Universitatea din Edinburgh, în George

Square, dispune de cea mai mare bibliotecă universitară din Europa. Să-lile de lectură cuprind 2500 de locuri. Cele două etaje ale clădirii pot adăposti 1250 milioane de volume.

În cele 5 etape ale dezvoltării sale, învățământul pedagogic din R. D. Vietnam a cunoscut perfecționări continue. De la cele câteva mii de cadre didactice care existau în țară în ajunul Revoluției din august 1945, efectivul lor a ajuns astăzi la 200 000, din care 130 000 lucrează numai în învățământul general (de opt ori mai multe decât în 1954—

1955) și 50 000 în cel preșcolar. Sistemul de învățământ pedagogic din R.D. Vietnam are în vedere și formarea cadrelor care se ocupă cu problemele de conducere și gestiune ale școlilor. Astfel au fost pregătiți 10 000 de directori și directori adjuncți pentru școlile ciclului I și II, 800 pentru cele din ciclul III și normale, ca și un număr important de lucrători pentru secțiile de învățământ municipale și de district, pentru serviciile de studii și cercetare ale învățământului.

La un liceu din Bremen (R.F. a Germaniei) colegiul profesoral impre-

ună cu consiliul părinților întocmesc un program pentru calculator, în vederea elaborării rapide a celor mai complicate probleme școlare — un astfel de orar, la liceul sus-amintit, măsoară 43 de metri! — pentru a putea fi modificată, la nevoie, tot atât de ușor.

Dar sistemul înostrii computerelor pentru elaborarea orarelor programare școlare se cursuri etc., au aparținut numai acestor licee în întreaga lume. calculatoarele via, și în acest domeniu, la ajutorul omului, practica orarelor elaborate „in cap” și scrise de mână devinând — pentru școlile mari, cu un program de lucru complicat — realmente înoperantă.

„TRIBUNA ȘCOLII”

Revistă săptăminală editată de Ministerul Educației și Învățământului și Uniunea Sindicatelor din învățământ, știință și cultură

Redactor șef: AUREL DRAGOȘ MUNTEANU